

NA JARĚ PARČÍK ZMODRÁ

str 3

Výchovný ústav má 90
Masarykův okresní dětský domov Velké Meziříčí byl otevřen 28. října 1933.

str 8

Pozemky jsou k prodeji
Zájemci musejí požádat do 13. listopadu. Prodej proběhne 14. listopadu.

str 12

Městské muzeum slaví
Přečtete si, jaké události a osobnosti stály u zrodu muzea před 130 lety.

str 26

Vítězí s maluchem
Jakub Lavický je mistrem republiky v málo známé sportovní disciplíně.

Zpravodaj města Velké Meziříčí, periodikum územního samosprávného celku.

Vydává Město Velké Meziříčí, Radnická 29/1, 594 13, Velké Meziříčí, IČ 00295671.

Vychází měsíčně v nákladu 5 800 výtisků pro Velké Meziříčí a místní části Hrbov, Svařenov, Lhotky, Kúsky, Dolní Radslavičce, Mostišťe a Olší nad Oslavou, zdarma.

Evidenční číslo MK ČR E 11 305.

Adresa redakce: Radnická 29/1, 594 13 Velké Meziříčí
Šéfredaktorka: Bc. Martina Strnadová
Redaktorka: Tina Kárníková
Redaktor: Petr Chňoupek

Telefon: 566 781 038, 724 063 930
E-mail: velkomezirisko@velkomezirici.cz

Tisk, roznos: SAMAB PRESS GROUP, a. s., tiskarna@samab.cz, Česká pošta, s. p.

V případě nedodání zpravodaje se obraťte na Českou poštu Velké Meziříčí (+420954 259 401). Můžete si ho vyzvednout také na recepci radnice.

Vydavatel si vyhrazuje právo krátit nebo upravit příspěvky bez předchozího souhlasu autora, v případě nedostatku místa je zcela odmítnout. Příspěvky některých autorů mohou vyjadřovat názory pisatelů a nemusí se shodovat se stanoviskem vydavatele. Jakékoliv užití a šíření částí nebo celku obsahu Velkomeziříčska bez písemného svolení vydavatele je zakázáno. Neoznačené příspěvky jsou zprávami vydavatele.

Toto číslo vychází ve středu 1. listopadu 2023 (XXXIV. ročník).

Uzávěrka příštího čísla je 24. listopadu 2023 ve 12:00.

Velkomeziříčsko v síti:
www.velkomezirisko.cz
@velkomezirisko

Podklady pro inzerci, blahopřání a společenskou kroniku přijímáme:

Pondělí: 13:00-17:00

Středa: 10:00-12:00

Pátek: 8:00-12:00

PRVNÍ ČÍSLO VELKOMEZIŘIČSKA VYŠLO V SOBOTU 1. března 1919.

SLOVO STAROSTY

Vážení spoluobčané, milí sousedé, vzhledem k neustálému nárůstu cen i v oblasti odpadového hospodářství jsme byli nuceni po 15 letech zvýšit poplatek za obecní systém odpadového hospodářství (například za svoz domovních popelnic nebo kontejnerů s tříděným odpadem) z 500 Kč na 750 Kč, to je o 20,83 Kč měsíčně víc oproti současnosti.

Navýšením poplatku a zrušením výjimek nevyděláme, pouze snížíme ztrátu. Od roku 2022 do roku 2024 dochází k nárůstu nákladů za likvidaci odpadů o více než 4 miliony korun. Úpravou poplatku a výjimek tuto ztrátu pokryjeme. Za 4 miliony jsme potom schopni obnovit 10 účelových komunikací o délce 150 m, což odpovídá například letos opravené příjezdové cestě do Svitů. Za 4 miliony jsme také schopni postavit komunikace ve stejné dlouhé ulici, jakou je například letos opravená Oslavická, nebo nově vydlážit chodníky v délce 1,5 km.

Pokud tedy chceme mít peníze na průběžnou a kvalitní obnovu veřejného prostoru, který všichni denně používáme, musíme nutně jednou za čas podobná nepopulární rozhodnutí přijmout.

Ve srovnatelných městech i mnohem menších obcích v okolí lidé dávno platí víc. Například v Bystřici nad Pernštejnem 700 korun, ve Velké Bíteši 800, v Radostíně nad Oslavou 770, v Náměšti nad Oslavou nebo Tasově 720, v Měříně, Moravci, Bobrově 700 a třeba v Křižanově 650. Chápu, že to není příjemné, ale je to nutné a věřím, že měsíční navýšení ceny o méně, než kolik stojí malé točené pivo, bude pro všechny z nás únosné.

25. října jsme začali prodávat stavební pozemky v nové rezidenční lokalitě na Hlinošticích. Na dlouhou dobu jde nejspíš o poslední městské stavební pozemky pro výstavbu rodinných domů. Jsou v klidné lokalitě s nádherným výhledem na celé město, v dostupnosti centra i dálnice. Mnoho lidí se dnes mylně domnívá, že může postavit dům i s koupí pozemku za celkovou cenu okolo 5 milionů korun. Bohužel, to není realita. Stejně jako fakt, že stavba rodinného domu je stále dosažitelná pro každého. To, co bývalo standardem ještě před 5 lety, dnes standardem není. Je třeba si to uvědomit. Cena kolem čtyř milionů korun stanovená odborným posudkem je proto odpovídající místní tržní realitě a ubezpečuji, že město prodejem nevydělá, jenom pokryje náklady na výstavbu inženýrských sítí. Pokud patříte mezi ty, kteří si pozemek na Hlinošticích chtějí pořídit, podávejte žádosti včetně složení zálohy nejpозději do 13. listopadu do 13:00 na podatelnu městského úřadu. Více na straně 8.

Po osmi měsících končí rekonstrukce ulice Ve Vilách. Jsou zde nová kanalizace, vodo- vod, nové povrchy a veřejné osvětlení. Betonovou dlažbu chodníků a parkovacích stání oživují původní žulové kostky ve vjezdech k nemovitostem. Stavba to byla náročná, omezení pro obyvatele ulice trvalo dlouho a já jim děkuji za trpělivost a pochopení. Jsem přesvědčen, že to stálo za to. Ulice je dnes jednou z nejkrásnějších ve městě.

Intenzivně pracujeme na projektové přípravě rekonstrukce náměstí a přilehlých ulic. Rozšířili jsme ji o tři další navazující místa, a to parčík na Rozkoši, dále prostor u soutoku Oslavy a Balinky a pás mezi parkovištěm v Radnické a okružní křižovatkou.

V synagoze v říjnu proběhly hned dvě akce, jež přilákaly stovky lidí. Šlo o charitativní sekáč, který pomohl lidem v nouzi, a natáčení podcastu Přepište dějiny, jenž připomněl židovskou historii Velkého Meziříčí a osudy našich spoluobčanů. Mimořádné prostory, teď již budovy města, díky tomu opět ožily. A přesně k tomu by měla synagoga, jejíž původní význam je „dům shromáždění“, důstojně sloužit – k setkávání nás všech. Z toho mám velkou radost.

Přeji Vám krásný listopad

Váš starosta
Alex Kaminaras

PROJEKT REKONSTRUKCE NÁMĚSTÍ SE ROZŠIŘUJE

Na projektu rekonstrukce náměstí ve Velkém Meziříčí se intenzivně pracuje. Nyní město uzavřelo dodatek smlouvy se zhotovitelem projektové dokumentace, kterým se projekt rozšiřuje o tři nové lokality. Především bude do projektu zahrnut nedávno hodně diskutovaný parčík na Rozkoši, pak také prostor mezi

ulicemi Komenského, Novosady a soutokem Oslavy a Balinky. Projekt bude dál řešit i chodník a pás zeleně mezi parkovištěm v Radnické a kruhovým objezdem (Třebíčská – Pod Hradbami – Hornoměstská).

Petr Chňoupek

z extrémně problematického rodinného prostředí, mají rozvinuté poruchy chování a emocí, zneužívají návykové látky, sebepoškozují se, některé mají psychiatrickou zátěž a medikaci.

„Pořád se staráme o děti s problémy a ve složité rodinné situaci, které potřebují podporu a pomoc. Péče o ně je náročná a vyžaduje velké nasazení,“ uvedla ředitelka ústavu Martina Hladíková. „Naším společným úsilím se může stát snaha o snazší zapojení absolventek školského zařízení do společnosti, do pracovního procesu,“ navázal na její slova starosta města Alexandros Kaminaras.

Hosty slavnostního dne otevřených dveří výchovného ústavu byli zástupci města, zřizovatele, podporovatelé, spolupracovníci a zájemci z řad veřejnosti. Všichni si mohli prohlédnout dočasný domov dívek a pracoviště zaměstnanců ústavu a dozvědět se víc o činnostech a problémech školského zařízení, které se stará o děti od 28. října 1933.

Martina Strnadová

VÝCHOVNÝ ÚSTAV PEČUJE O DĚTI DEVADESÁT LET

Dívky a pracovníci velkomeziříčského výchovného ústavu dnes vítali hosty, aby společně oslavili devadesát let od otevření instituce.

Prvním zapsaným dítětem původního Masarykova okresního dětského domova ve Velkém Meziříčí byla jedenáctiměsíční holčička. Tehdy do domova mířili sirotci, děti opuštěné a zanedbané. Uplynulo devět desetiletí, mnohé se změnilo, ale podstata domova zůstává stejná. Dnešní výchovný ústav v ulici K Rakůvkám pečuje o dívky od patnácti do osmnácti let, které pocházejí

KOLIK PLATÍ LIDÉ V OKOLÍ? SROVNÁVÁME LOŇSKÝ ROK

Třebíč	840 Kč
Jihlava	804 Kč
Velká Bíteš	800 Kč
Třešť	792 Kč
Radostín nad Oslavou	770 Kč
Strážek	750 Kč
Tasov	720 Kč
Náměšť nad Oslavou	720 Kč
Bystřice nad Pernštejnem	700 Kč
Měřín	700 Kč
Bobrová	700 Kč
Moravec	700 Kč
Žďár nad Sázavou	696 Kč
Moravské Budějovice	660 Kč
Křižanov	650 Kč
Bory	600 Kč
Nové Město na Moravě	600 Kč
Stránecká Zhoř	600 Kč
Ruda	600 Kč
Jabloňov	600 Kč
Velké Meziříčí (od r. 2008)	500 Kč

**KAŽDÝ ROK
STOJÍ LIKVIDACE
KOMUNÁLNÍHO
ODPADU PŘES 17
MILIONŮ KORUN**

Polovinu této částky
hradí rozpočet města

Čtvrtinu uhradí příjmy
za tříděný odpad
a podobně

Pětisetkorunový
poplatek za popelnici
uhradí zhruba čtvrtinu
nákladů

Poplatek za popelnici se po patnácti letech změnil

MARTIN KAMAN - místostarosta města

O CENÁCH LIKVIDACE ODPADU A POPLATKU ZA POPELNICE SE DOZVÍTE DALŠÍ ZAJÍMAVÉ ÚDAJE VE VIDEOZPRÁVÁCH Z RADNICE

Město upraví ceny za svoz odpadu. Za popelnici nyní lidé ve Velkém Meziříčí platí 500 korun, a to už patnáct let beze změny. Od nového roku zaplatí 750 korun, což je o 21 korun měsíčně víc.

„Technickým službám narostl rozpočet, inflace zvedá mzdy pracovníků, zdražila spalovna i ukládání odpadů na skládku. Likvidace odpadů nás stojí jednoduše mnohem víc peněz než dřív. Chceme-li opravené komunikace, nové lavičky a hezčí město, budeme si muset za práce technických služeb připlatit,“ říká starosta Alexandros Kaminaras s tím, že město nehodlá vydělat, ale jen snížit ztrátu.

Podle zákona by nejvyšší sazba poplatku za popelnice mohla být až 1 200 korun. Ve Velkém Meziříčí je stávající pětisetkorunový poplatek dlouhodobě mnohem nižší ve srovnání s podobnými městy či výrazně menšími obcemi. V Bystřici nad Pernštejnem platí obyvatelé 700 korun, ve Velké Bíteši 800 korun, v Radostíně nad Oslavou 770, v Náměšti nad Oslavou nebo Tasově 720, v Měříně, Moravci, Bobrově 700 a třeba v Křižanově 650.

Město Velké Meziříčí odpadové hospodářství dlouhodobě dotuje, a to 1 450 korunami na jednoho obyvatele, za rok je to 8 milionů. A dotovat bude i nadále, protože ani změna poplatku z pětistovky na 750 korun výdaje odpadového hospodářství nepokryje. Ušetří ale zhruba 4 miliony korun, za které například opraví další stovky metrů chodníků a komunikací ve městě a místních částech.

Zrušeno je osvobození od poplatku pro děti a seniory. Platit

budou i vlastníci rekreačních objektů, pro které budou v zahrádkářských koloniích doplněna svozová místa, a majitelé tzv. prázdných bytů či domů, v nichž není nikdo trvale hlášen, pokud tuto povinnost nepřevědou na nájemníka. „I v těchto bytech a domech žijí lidé, kteří produkují odpad a neplatí za něj nic. Jsou to černí pasažéři. Chceme, aby i oni do systému přispívali. Z pohledu zákona nelze odlišit majitele nemovitostí bytových od majitelů nemovitostí rekreačních. Bylo by to diskriminační,“ vysvětlil zpoplatnění chatařů místostarosta Martin Kaman. Nově budou od poplatku osvobozeni lidé žijící celoročně v zahraničí.

Změnu vyhlášky města o místním poplatku za odpadové hospodářství schválili zastupitelé v úterý 24. října.

Martina Strnadová

Město se mění

PETROS MARTAKIDIS

autor návrhu:
SENAA architekti s.r.o.

REKONSTRUKCE LETNÍHO KOUPALIŠTĚ A NOVOSTAVBA KRYTÉHO BAZÉNU

Naše oblíbené koupaliště u Balinky už celkovou opravu potřebuje. Protože leží na skvělém místě, z města se sem dá snadno dojít pěšky a lze zde i dobře parkovat, bylo úplně logické, že sem město umístilo i budoucí stavbu krytého bazénu. Návrh je velmi chytře vymyšlený. Akce se dá totiž udělat postupně - podle toho, až na jednotlivé kroky budou třeba peníze v městské pokladně.

První etapou je nezbytná úprava současného koupaliště. Celkovou opravou projdou velký i dětský bazén, venkovní zázemí včetně vstupu a občerstvení. Město upraví i celý areál včetně zeleně. Koupaliště tak vlastně bude zbrusu nové.

Ve druhé etapě přibude novostavba haly krytého bazénu a jeho příslušenství. Ve třetí etapě projekt počítá se zážitkovým bazénem, který doplní letní koupaliště, a ve čtvrté etapě může do areálu přibýt ještě wellness.

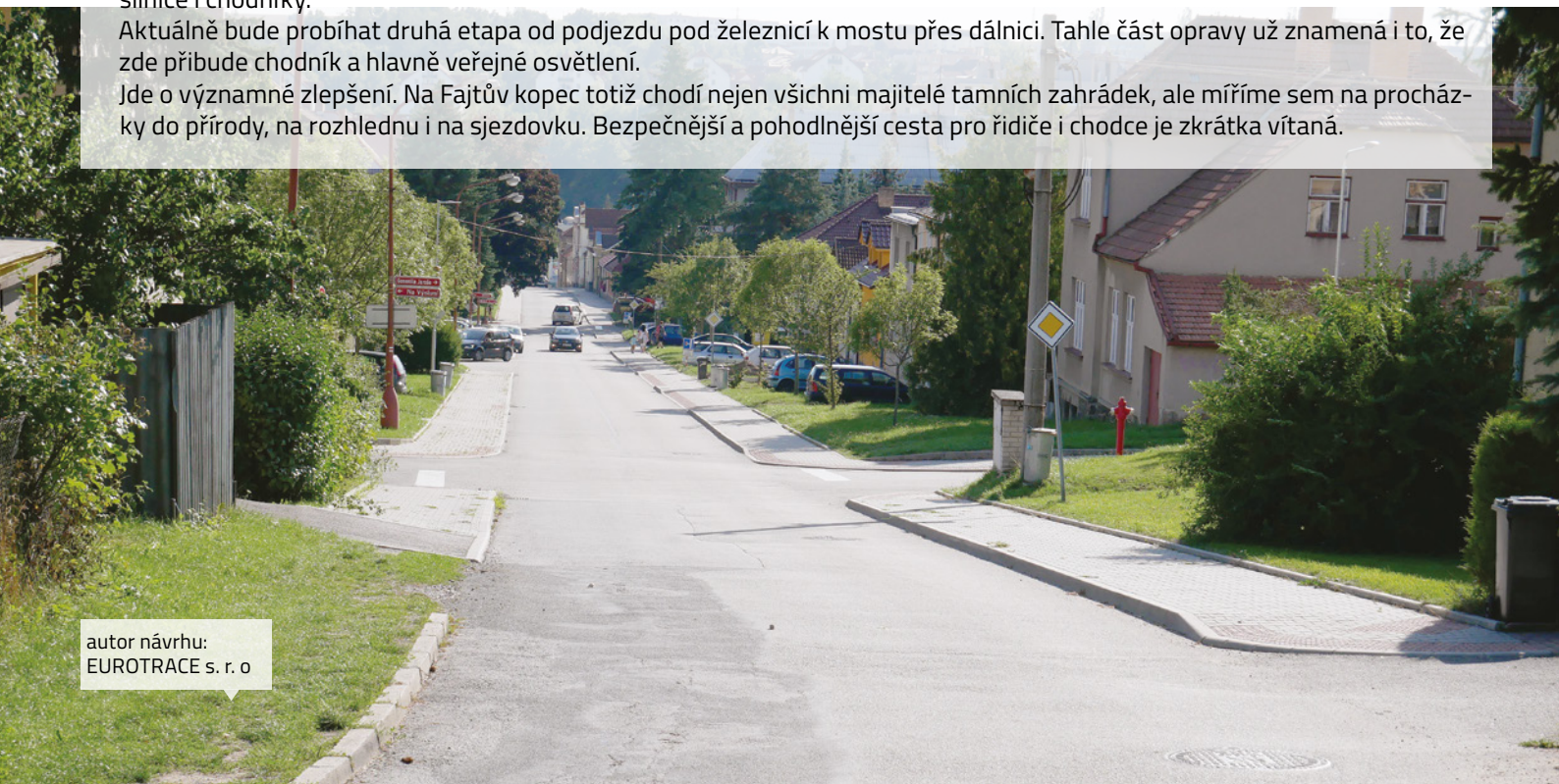
Návrh je velmi promyšlený i po provozní stránce. Nejenom, že využívá všeho, co už na našem koupališti máme, ale hlavně se zaměřuje na to, aby samotný provoz koupaliště nebyl příliš náročný na peníze. Také podoba stavby je velmi zdařilá a citlivě začleňuje nové koupaliště s krytým bazénem do přírody okolí Balinky na okraji města.

REKONSTRUKCE ULICE NAD GYMNÁZIEM II

Velmi využívaná ulice, která vede kolem gymnázia na Fajtův kopec. Její celková obnova je rozdělená na části – etapy. V té první, která už je hotová, byl opravený úsek od Sokolovské po viadukt. Zde byla ulice udělaná vlastně znovu – kanalizace, silnice i chodníky.

Aktuálně bude probíhat druhá etapa od podjezdu pod železnici k mostu přes dálnici. Tahle část opravy už znamená i to, že zde přibude chodník a hlavně veřejné osvětlení.

Jde o významné zlepšení. Na Fajtův kopec totiž chodí nejen všichni majitelé tamních zahrádek, ale míříme sem na procházky do přírody, na rozhlednu i na sjezdovku. Bezpečnější a pohodlnější cesta pro řidiče i chodce je zkrátka vítaná.

autor návrhu:
EUROTRACE s. r. o

autoři návrhu:
Ing. Marek Holán
Ing. Martin Horký

U TŘÍ KŘÍŽŮ BUDE PŘÍJEMNĚJI

Na místě zastavení historické poutní cesty do Netína, a zároveň oblíbeném vyhlídkovém místě, vznikne komorní odpočinkový prostor pro krátkodobý pobyt turistů i nás, obyvatel města.

Vyrostе zde komfortní vydlážděné posezení s ohništěm, doplněné množstvím zídek. Ty svým umístěním odkazují na původní poutní trasu z města, kterou dnes přetíná dálnice.

Vše bude z přírodních a hlavně místních materiálů a zlepší se výhled přes dálnici, který je dnes narušený drátěným plotem. Vyhlídka U Tří křížů se tak stane důstojným zastavením pro naše procházky.

MUZEUM V SÝPCE

Bývalá městská sýpka přímo v těsném sousedství Náměstí je naším trochu pozapomenutým a skrytým pokladem. Je to velkorysý prostor v malebné budově, který přímo vybízí k tomu, aby jej naše muzeum využívalo pro své rozšíření.

Návrh počítá s celkovou opravou (mimořádně zachovalé stavby), vybouráním novodobých příček a přístavbou, ve které bude spojovací schodiště a zázemí pro muzeum.

Není ovšem vyřešené, kudy bude do nových expozic přístup. Sýpka je za dnešní Dózou a dá se k ní přijít přes dvůr. Ovšem daleko pohodlnější by to bylo z levé strany luteránského gymnázia. To je však v soukromém vlastnictví Muzea Kodet, což by přímo vybízelo ke spolupráci obou institucí. Město proto bude s majiteli luteránského gymnázia o budoucích formách kooperace muzeí jednat. Na dohodu zbývá dost času, protože obnova sýpky pro využití muzeem je závislá na finančních možnostech městského rozpočtu, případně vnějších zdrojích peněz, tedy dotacích.

autor návrhu:
UYO architekti s.r.o.

NOVÉ POZEMKY NA HLANIŠTÍCH JSOU K PRODEJI ZA NECELÉ ČTYŘI MILIONY

Stavební pozemky na Hlaništicích se budou prodávat za pevnou cenu, která je v průměru necelé čtyři miliony korun i s daní. Zájemci o ně musejí požádat na radnici do 13. listopadu.

Zastupitelé města na svém říjnovém jednání schválili cenu stavebních pozemků v rezidenční lokalitě Hlaništic III. Průměrná cena 3 720 za jeden metr čtvereční byla stanovena odborným posudkem. „S ohledem na to, co vidíme na současném trhu s nemovitostmi, jsou ceny pozemků na Hlaništicích nastaveny střídavě, průměrně a odpovídají cenám v naší lokalitě. Většina pozemků je pod hranicí čtyř milionů korun. Vzhledem k tomu, jak atraktivní pozemek budeme prodávat z hlediska dostupnosti dálnice, centra města, výhledu a budoucího zajištění komfortu a soukromí, si myslím, že tato cena může být skutečně přitažlivá,“ uvedl starosta Alexandros Kaminaras. Pro srovnání tržní cena jednoho metru čtverečního zasítovaného pozemku ve Velkém Mezíříčí je například 4 583 korun, v Petrávči 3 240, Osově Bítýšce 4 000, Třebíči 4 880, Havlíčkově Brodě 5 016 nebo v Jihlavě 6 000.

Rozloha pozemků na Hlaništicích se pohybuje od 900 až do 1 800 metrů čtverečních, většina z nich má kolem tisícovky metrů. Každý pozemek má svou unikátní cenu, která zohledňuje výměru a svažitost, u čtyř pak i dotčení ochranným pásmem lesa.

Zájemci o koupi pozemku musejí doručit svou žádost nejpozději do 13. listopadu do 13:00 na podatelnu městského úřadu a do stejného termínu složit jistotu ve výši 300 000 korun. Pozemků v žádosti mohou označit víc a seřadit je dle svých preferencí. Otevření obálek proběhne 14. listopadu na jednání zastupitelstva města. Výběr bude probíhat losováním z podaných žádostí s tím, že vylosovaným zájemcům bude přidělen první volný stavební pozemek dle pořadí jejich priority.

Výstavba v rezidenční lokalitě Hlaništic III má daná jasná pravidla. Budoucí vlastník pozemku musí do pěti let postavit rodinný dům a minimálně deset let v něm mít trvalý pobyt.

Martina Strnadová

CIBULKY JSOU V ZEMI

Krásné střeďeční počasí 25. října lákalo k pobytu venku, a tak se na Šebestiánském náměstíčku sešlo několik zapálených lidí, aby zase o něco víc zkrášlili město.

Do země se tak dostalo několik stovek cibulek ladoňky sibiřské. Ty vykvetou už brzy na jaře a ve třech kruzích zbarví náměstíčko do modra. Sazení všechny bavilo, a to především děti, které pracovaly jako draci, a tak není divu, že hotovo bylo za necelou hodinu.

Petr Chňoupek

ŽÁDOST O DOTACI SE UKONČUJE ABY SVĚTLA BYLA LEPŠÍ

Zastupitelstvo města na svém říjnovém zasedání rozhodlo ukončit žádost o dotaci na realizaci 2. etapy rekonstrukce veřejného osvětlení. Důvod? Město chce lepší světla, která budou přívětivější jak k lidem, tak k životnímu prostředí.

Město vzneslo požadavek na snížení náhradní teploty chromatičnosti z původní hodnoty $T_c = 2700\text{ K}$ na 2200 K nebo využití LED čipu PC Amber (cca 1800 K). Tento požadavek má zásadní dopad na již přidělenou dotaci, který znamená odmítnutí stávající dotace, přepracování projektových dokumentací, zpracování nového energetického posudku a zpracování nové žádosti o dotaci z Národního plánu obnovy. Navíc dojde i ke spojení druhé a třetí etapy.

„Nyní jsou v projektu navržena LED svítidla 2700 K (teplota náhradní chromatičnosti). Což je typ svítidla, který generuje i značné množství modrého světla. Čím nižší chromatičnost, tím je negativní vliv na životní prostředí nižší, samozřejmě je třeba sledovat i spektrální složení. Doteď jsme měli sodíkové výbojky s náhradní teplotou chromatičnosti cca 1800 K až 2000 K , které jsou z pohledu vlivu na životní prostředí nejméně

negativní,“ říká Jan Oulehla, který zpracoval věcné připomínky k současnému projektu. Staré sodíkové jsou sice nejlepší, ale mají obrovskou spotřebu elektrické energie (cca 5x větší), což není ani ekologické, ani ekonomické.

„Pokud změníme teploty, budeme patřit k několika málo městům, které snižují své světelné znečištění a zároveň šetří elektrickou energii. Oproti LED 2700 K je LED PC Amber i LED 2200 K méně energeticky úsporná a zároveň je mírně dražší. I přes drobné rozdíly je energetická úspora oproti současnému stavu výrazná,“ říká Jan Oulehla a dodává: „Máme oranžové město! Lidé jsou na tento typ osvětlení zvyklí. Nová navrhovaná světla budou mít menší negativní vliv na životní prostředí, a to i životní prostředí člověka, jeho psychiku a zdraví a navíc, veřejné osvětlení nebude oslňovat.“

Nyní bude následovat změna generelu veřejného osvětlení, přepracování projektové dokumentace a zpracování a podání nové žádosti o dotaci z Národního plánu obnovy.

Petr Chňoupek

HLEDÁ SE DODAVATEL PRO KNIHOVNU

Zastupitelstvo města schválilo na svém posledním jednání vyhlášení zadávacího řízení „Rekonstrukce a přístavba Městské knihovny Velké Meziříčí – stavební práce“. Maximální cena, za niž se bude tato zakázka realizovat, činí včetně daně $98\,600\,000$ korun. Přesáhne-li nejnižší nabídková cena uchazeče stanovenou maximální cenu, může zastupitelstvo schválit tuto vyšší cenu, nebo rozhodne o zrušení zadávacího řízení.

Zastupitelstvo města se také zavazuje zajistit financování této akce. Město na rekonstrukci a přístavbu knihovny získalo dotaci z Integrovaného regionálního operačního programu ve výši $65\,679\,804$ korun. Na město tak zbývá necelých 33 milionů korun. V případě, že by se město rozhodlo pouze rekonstruovat stávající knihovnu, která je nutná, vyšplhaly by se náklady na zhruba 40 milionů korun.

Stavební práce budou zahájeny v květnu 2024 a ukončeny v dubnu 2026. Na podzim 2025 budou realizována další zadávací řízení na vybavení knihovny. Vybavení knihovny bude nainstalováno do 31. května 2026. Během jara příštího roku se knihovna přestěhuje do Charity. Tam dnes už probíhají úpravy, mimo jiné se instaluje nový kotel, aby se zde nejen zaměstnanci knihovny, ale i čtenáři cítili co nejlépe.

Petr Chňoupek

HRADBY JSOU OPRAVENY

Část rozpadlé hradební zdi za polyfunkčním domem v ulici Pod Hradbami je opravena. Práce začaly v srpnu, dokončeny byly v říjnu. Provedla je společnost Archeon stavby za cenu šest set tisíc korun. Ač nejde o kulturní památku, město na opravu získalo dotaci dvě stě tisíc korun z programu regenerace ministerstva kultury, natolik jsou hradby významné.

Práce budou pokračovat i v dalším úseku až po baštu a vzhledem k náročnosti budou rozděleny nejspíš do dvou příštích let. Jejich nejbližší okolí pak bude upraveno a v plánu je i zařadit je do městského okruhu případně nové naučné stezky.

Martina Strnadová

2. 10. 2023 v 20:08 prováděla hlídka Městské policie Velké Meziříčí kontrolu parkoviště u Kauflandu v ulici U Tržiště, kde zjistila pohyb osoby bez domova v prostoru nákupních vozíků. Tato osoba vybírala z vozíků zapomenuté mince a osahávala madla vozíků. Hlídka poučila osobu ve smyslu nálezů a hygienických zásad a doporučila jí, aby z místa odešla. Doporučení bylo vyhověno.

10. 10. 2023 v odpoledních hodinách přijala MP oznámení, že byl nalezen pes menšího vzrůstu na vlakovém nádraží v ulici K Novému nádraží ve Velkém Meziříčí. Nálezkyň se jej ujala a oznámila to na TIC MÚ Velké Meziříčí. Pracovnice TIC přivolala MP, která si psa vzala do úschovy. Prověrkou čipu bylo zjištěno, že pes je očkovaný a čipován. V odpoledních hodinách kontaktoval majitel psa MP a uvedl, že mu pes u nádraží utekl. Následně si majitel psa převzal na služebně MP.

15. 10. 2023 v 00:40 požádala Policie ČR o součinnost MP při pátrání po osobách, které se měly dopustit přestupku v Blues Baru na Náměstí. Tyto osoby byly zjištěny prostřednictvím městský kamerový systém v ulici Radnická. MP zjistila totožnost osob a předala Policii ČR k dalším úkonům.

16. 10. 2023 v 09:10 přijala hlídka MP od úředníků finančního úřadu v ulici Hornoměstská oznámení, že se v budově zdržuje muž, který je zřejmě bezdomovec. Hlídka na místě zjistila, že se skutečně jednalo o místního muže bez domova, který se v budově ohříval a ospával. Hlídka muže vyzvala, aby se šel vyspat do místa pobytu a neobtěžoval tam úředníky a klienty FÚ. Muž z místa odešel.

Během uvedeného období městská policie odhalila 72 dopravních přestupků v katastru Velkého Meziříčí. Tyto přestupky v dopravě se týkaly především porušení dopravního značení a porušení obecné úpravy silničního provozu. V městysi Křížanov, kde MP měří rychlost v úsekovém měření na základě veřejnoprávní smlouvy, odhalila celkem 156 přestupků, které byly oznámeny příslušnému správnímu orgánu k projednání.

PARČÍK U ZUŠKY POKVETE

Parčík před základní uměleckou školou i prostory kolem ní prošly na podzim revitalizací.

Túje byly vykáceny a jejich místo nahradily nové keře a květiny. Vytvářejí záda k posezení, které je před školou. „Nová výsadba je ve žluto-bílé kombinaci a doplňuje celou říční promenádu

i stromořadí tvořené jeřábem mukem, na němž dozrávají červené bobule,“ informovala městská zahradní architektka Tereza Axmanová.

Při té příležitosti pracovníci vyčistili a obnovili i zelené plochy kolem budovy včetně pásu do školního dvora.

Martina Strnadová

ZA KUBÍK VODY ZAPLATÍME 130 KČ

Cena vodného a stočného se v příštím roce zvedne o 5,6 procent na 129,82 korun za metr krychlový. Při roční spotřebě 100 m³ na jedno odběrné místo za rok narostou výdaje o 58 korun za měsíc.

Předsednictvo Svazu vodovodů a kanalizací Žďársko schválilo zdražení vody na základě analýzy vnějších vlivů a provozních nákladů. Z ceny vodného a stočného svaz odvede státu v poplatcích za odběr surové a podzemní vody, za vypouštěné odpadní vody a dalších 23,7 procent. Náklady na provoz a údržbu vodovodů a kanalizací činí 20,7 procent. Průměrný zisk z ceny vodného a stočného tak je 1,6 procent.

Martina Strnadová

POPLATEK ZE PSŮ SE NEMĚNÍ

Místní poplatek ze psů zůstává beze změny. Nová vyhláška města, kterou schválili v úterý 24. října zastupitelé, upravuje pouze technické detaily.

Od ledna 2024 zaplatí majitelé za své psy stejně jako dosud, a to ve Velkém Meziříčí 400 korun za jednoho psa v domě s jedním až dvěma byty a 1000 korun v domě o třech a více bytech. Za druhého a každého dalšího psa je poplatek vyšší,

méně platí senioři nad 65 let či držitelé psa určeného k ostraze objektů. V místních částech Hrbov, Svařenov, Lhotky, Kúsky, Dolní Radslavice, Mostiště a Olší nad Oslavou lidé za jednoho psa dají 150 korun. Od poplatku jsou osvobozeny nevidomé osoby, držitelé průkazů ZTP, výcvikáři asistenčních psů, na rok i držitelé psa z městského útulku a někteří další.

Martina Strnadová

STAVBA CHODNÍKU ZAČALA

Práce na stavbě chodníku v Dolních Radslavicích začaly v půli října výkopem pro kanalizaci. Jejich zahájení zpozdila změna projektové dokumentace.

Výstavba chodníku při výjezdu z Dolních Radslavic na Březejc (od domu č. p. 35 po dům č. p. 36) zahrnuje i odvodnění komunikace a přeložení optických kabelů. Vozovka je v místě prací zúžená na jeden jízdní pruh a provoz řízen semaforem.

Práce provádí firma Digrent.

Martina Strnadová

ZIMNÍ PLÁN ÚDRŽBY UŽ PLATÍ

Od 1. listopadu byl v souladu se schváleným Plánem zimní údržby ve Velkém Meziříčí zahájen režim zimní údržby. Podle něj se bude fungovat až do 31. března.

O místní komunikace a chodníky ve městě se starají technické služby. Ty mají komunikace rozděleny do třech kategorií, a to podle časových lhůt. 1. pořadí do 6 hodin (pěší komunikace – chodníky, stezky, schodiště apod. – širšího významu), 2. pořadí do 10 hodin (spojovací a přístupové pěší komunikace, které slouží převážně obyvatelům přílehlých nemovitostí) a 3. pořadí do 14 hodin (málo frekventované pěší komunikace – např. rekreační stezky v parcích apod.). U chodníků jsou časové lhůty o dvě hodiny kratší. Nově přibýlo

300 metrů komunikací v sídlišti Čechovy sady, komunikace v Hlinišťích a dvě zastávky MHD.

V místních částech je pak prohrnování zajištěno smluvně s místními subdodavateli. Existují také komunikace a chodníky, které se v zimě neudrží, a to například proto, že to prostě nejde.

Technické služby se ve městě starají cca o 6,4 km komunikací v 1. pořadí, o 25,2 km ve 2. pořadí a 9 km ve 3. pořadí. Dále pak mají na starosti cca 6,5 km chodníků v 1. pořadí, 10,4 km ve 2. pořadí a 13 km ve 3. pořadí. Také mají na starosti 60 přechodů pro chodce, 30 zastávek MHD, 8 schodišť a 14 lávek a mostů.

Petr Chňoupek

VYSAVAČ BUDE JEŠTĚ LETOS

Před pár týdnů jste se mohli v ulicích města setkat s komunálním vysavačem, který technické služby zkoušely. Vysavač se osvědčil, a tak se město rozhodlo tohoto pomocníka koupit. V úterý 24. října jeho nákup posvětilo zastupitelstvo. „Tento vysavač velmi přispěje čistotě města,“ okomentoval stanovisko zastupitelstva starosta města Alexandros Kaminaras. Rozhodnutí zastupitelstva kvitoval i jednatel společnosti Technické služby Velké Meziříčí Jaroslav Mynář, který dodal: „Díky vašemu postoji bude vysavač ve městě do měsíce.“

Petr Chňoupek

Rekonstrukce ulice Ve Vilách po osmi měsících končí. Pod zemí jsou nové sítě, nahore povrchy i veřejné osvětlení. Foto: Martina Strnadová

ZPRÁVY OD HASIČŮ

Srážka u Petrávče

V pondělí 9. října 2023 po čtrnácté hodině zasahovala jednotka profesionálních hasičů ze stanice ve Velkém Meziříčí u dopravní nehody dvou osobních automobilů u obce Petrávče. Při nehodě nikdo nebyl zraněn. Hasiči provedli protipožární opatření na vozidle, řídili dopravu a místo události technicky zabezpečili.

Oznámení o uložení bomby v autobuse

V pátek 13. října 2023 po patnácté hodině zasahovaly jednotky profesionálních hasičů ze stanic ve Velkém Meziříčí, Třebíči a Žďáře nad Sázavou společně s jednotkou dobrovolných hasičů z Měřína u oznámení uložení bomby v autobuse na 134. km dálnice D1 ve směru na Brno. Hasiči společně s policisty a zdravotníky místo zabezpečili. Pasažéři z autobusu byli za pomoci hasičských autobusů odvezeni na bezpečné místo. Policejní pyrotechnik autobus prohlédl a prohlásil, že žádný nástražný výbušný systém se v autobuse nenachází. Autobus následně pokračoval do cílové stanice.

Nehoda dodávky

V pátek 20. října 2023 po dvanácté hodině zasahovala jednotka profesionálních hasičů ze stanice ve Velkém Meziříčí u dopravní nehody dodávky na 141. km dálnice D1 ve směru na Brno. Nikdo nebyl zraněn. Hasiči provedli protipožární opatření na vozidle a místo události technicky zabezpečili.

npor. Jiří Doležal,
velitel stanice Velké Meziříčí

KURATORIUM MUZEA V ROCE 1925

Zleva: kom. rada Jan Zamrzla, ředitel Karel Kořínek, Jindřich Pánek, berní správce František Válka, ředitel J. F. Svoboda, prof. Zdeněk Heindl, Dr. Karel Rosendorf, ředitel Alois Linhart, obchodník M. Vaněk, prof. Vojtěch Krčmář, továrník Karel Jelínek

Počátky městského musea jest položiti k pořádání krajské Národopisné, průmyslové, hospodářské, umělecké a hasičské výstavy pořádané ve Velkém Meziříčí roku 1893 od 26. srpna do 10. září... Podnět k výstavě vyšel z místního výboru Národní jednoty pro jihozápadní Moravu, ve kterém byli předsedou Alois Zvach, starosta města, jednatelem inženýr Antonín Večeř, odborný učitel zemské rolnické školy.

Pan starosta se staral, pan jednatel jednal a ke spolupráci přispěchal i dámský národopisný odbor se svojí předsedkyní Amálií Skřivanovou. A poněvadž výstava v Meziříčí byla přípravou pro výstavu v Praze projektovanou na rok 1895, zájem o sbírání exponátů rostl neuvěřitelnou silou. Svízeť však byla i tehdy s úřední mocí. Úřady byly německé a bylo jasné, že národní snahy mohou být jimi bojkotované. Ale meziříčtí občané našli řešení – požádali místního majitele velkostatku knížete Rudolfa Lobkovice, podmaršálka a zemského velitele v Pešti, aby se stal podporovatelem a ochráncem. Jednalo se vždy s ním, úřední cesta se obcházela a nic nebránilo snažení, které dospělo ke skvělému výsledku – výstava byla velkolepá, finančně i morálně podpořená i šlechtou z okolí a velmi rozsáhlá. Během výstavy byli však i národnostní třenice. Především byla neklidná atmosféra vyvolaná nespokojenou reakcí mládeže na německé popisky, ale vše bylo zažehnáno historickými slavnostmi.

Po celou dobu výstavy bylo v městě velmi rušno, byly to skoro sváteční dny. Každou neděli a svátek byl v Meziříčí nějaký sjezd krajský nebo i zemský a mimo to slavnosti rázu národopisného. Tak vypravil Křižanov slavnost dožínek, jak pořádány byly za roboty, Velká Byteš vypravila selskou svatbu, která byla velmi hlučná.

Muzeum (řecky museion, latinsky museum) = zařízení shromažďující, uchovávající, zpracovávající a zveřejňující své sbírky jako doklad vývoje hmotné a duchovní kultury.

O nebývalém rozsahu snah Velkomeziříčanů a vytvoření pozoruhodného souboru výstavních artefaktů se dozvěděli i v Praze. Proto odtud byla vznesená žádost, aby velkomeziříčský národopisný soubor pořídil a vystavěl na výstav-

ni návisi v Praze horácký statek a ve výstavním paláci vytvořil národopisné oddělení Horácka. Meziříčané vyhověli – vystavěli model statku a výměnku z Odrance u Nového Města. Zrovna tak se zasloužili o vytvoření obsáhlé knihy Horácko, ta sklídila pochvalu a probudila velký zájem. Rovněž i vystavené výšivky, jejichž z koutnic zakreslené vzory jsou v muzeu, budily obdiv. Vzory výšivek vytvořené jako barevné výkresy A. Večeřem se staly charakteristickou ukázkou z Meziříčska, zrovna tak výšivky na sametu podle předloh téhož autora. A tak se Antonín Večeř stal i jednatelem výstavního odboru celého Horácka (ten zahrnoval kraj jihlavský, sever brněnského a znojenského) a členem ústředního výboru Národopisné výstavy v Praze. Po skončení výstavy byli Velkomeziříčtí vyznamenáni, obdrželi diplom a pamětní mince, A. Večeř obdržel nejvyšší vyznamenání – čestný diplom. A vystavované předměty? Mnohé odkoupilo nebo dostalo darem pražské národopisné muzeum a zbylé po vrácení z Prahy uložil A. Večeř v bednách na půdě rolnické školy.

Muzeum ve Velkém Meziříčí máme už 130 let

Stal se tak zachráncem sbírek a tím i zakladatelem muzea v našem městě.

Po dostavbě reálky (1901) získaly sbírky 2 místnosti a chodbu mezi nimi. To však bylo záhy nedostačující. V roce 1912 se však do našeho města přistěhoval J. F. Svoboda, správce berního úřadu, který žil dosud v Novém Městě na Moravě, kde byl zakladatelem tamního muzea. Založil zde spolek „Krajinského muzea ve Velkém Meziříčí“ a převzal starost o sbírky, jejich rozmnožování, finanční zabezpečení. Byly vytvořeny i stanovy – ty schválil a podepsal starosta města Dr. K. Rosendorf. V roce 1924, po vyprázdnění staré školy na náměstí, získalo muzeum další 2 místnosti. Ovšem i ty byly brzy zaplněné. Až teprve přestěhování soudního úřadu z 1. patra radnice do nové budovy okresního úřadu v roce 1931 přineslo muzeu nové prostory – na radnici obsadilo 11 místností, 1 místnost sloužila městské knihovně. Jednatel a správcem se tehdy stal, a to na dobu 36 let, historii oddaný a zaničený pan učitel Tomáš Dvořák. V roce 1948 muzeum uvolnilo radniční místnosti a začalo stěhování do II. poschodí zámku. V roce 1950 přibýly další 3 místnosti v I. patře zámku a došlo k uspořádání sbírky nerostů profesorem J. Boučkem. Po odchodu Tomáše Dvořáka do penze stál po dva roky 1959-1961 v čele muzea Josef Šabacký, následně se ujala této práce Marie Benešová. Po jejím penzionování v roce 1971 stanul v čele muzea Bohuslav Mikulášek, a to až do roku 1997. Na místo ředitelky poté nastoupila PhDr. Marie Rípperová a od roku 2006 stojí v čele velkomeziříčského muzea Mgr. Irena Tronečková. Muzeum i po majetkoprávních změnách v 90. letech minulého století přebývá na zámku. Přicházely v době celého jeho trvání časy dobré i ty horší. Ale přesto dál naplňuje své poslání – shromažďuje, uchovává, zpracovává, zveřejňuje, vystavuje, edukuje a především věří v pochopení a moudrost zdejších obyvatel, že uchovávání paměti kraje dává vědomí sounáležitosti, vzájemnosti úcty a pochopení vlastních životních cest. A že máme notnou dávku motivace našich předků – zakladatelů muzea!

Několik roků po výstavě bylo ještě vzpomínáno skvělého toho období, kdy Velké Meziříčí triumfovalo, neboť okolní města Třebíč, Žďár, Nové Město, žárlivě pohlížela. (zapsala Otýlie Černá 1921)

Děkujeme. Máme nač navazovat.

Muzeum VM

TÝM MUZEA V ROCE 2023: zleva dole Irena Tronečková (ředitelka), Romana Kochová, Lucie Pavelcová, nahoře Dana Cejnková, Eva Kočí Valová a Libuše Vránová

Výstava

130 LET MUZEA VELKÉ MEZIŘÍČÍ
24. listopadu – 31. ledna

Vernisáž se uskuteční 23. listopadu v 17.00
ve výstavním sále muzea

www.muzeumvm.cz

Díky rekonstrukci roztáhnou knihovnici křídla

Rekonstrukce knihovny se blíží. Město získá moderní instituci, která nebude jen půjčovnou knížek. Stane se společenským volnočasovým centrem. Knihovníci opustí stísněné prostory a budou mít šanci ukázat, k čemu všemu knihovna slouží.

Podle Koncepce rozvoje knihoven na léta 2012 až 2027 mají být centrem komunit, vzdělávací institucí a správcem kulturního a znalostního bohatství. Právě proto by měly mít multifunkční prostory vybavené potřebnými moderními technologiemi. A přesně po takovém místě knihovna volala už dlouho. „Naše působiště je sice útulné, ale velice malé,“ vysvětluje prapůvodní důvod k rekonstrukci ředitelka Ivana Vaňková.

Knihovna se díky zahradě má kam rozrůstat. Podél zdi hasičského hřiště přibude sál vhodný k pořádání výstav, přednášek, besed nebo třeba kurzů. Jeho tvář se bude měnit podle potřeby. Možné jsou klasické řady židlí i stolová úprava. A když ho knihovníci vyklidí, odehraje se tam třeba Noc s Andersenem.

„Kromě toho v zahradě vyroste divadlo, po kterém přímo toužíme. Vášnivě hrajeme už léta, ale rovněž v provizorních podmínkách,“ posteskla si ředitelka. Divadelní představení jsou specifickým místním knihovny. Tříčlenný ansámbl je vždy hodně akční a děti vtahuje do děje. „Dítě není pasivní divák. Musíte ho pohádkou pohltit,“ dodala. Na stavbě budoucí malé scény je zajímavé, že architekt využil svahu zahrady k stupňovitému hledišti.

Ze Standardu pro dobrou knihovnu vyplývá, že stávající podmínky knihovny je třeba brát jako provizorní. Například má pouze 15 studijních míst z 28 až 70 standardních. To s úspěchem vyřeší

multifunkční sál. Nebude-li v něm zrovna probíhat nějaká aktivita, poslouží jako tichá studovna. Knihovna by také měla během roku připravit 150 až 300 vzdělávacích, kulturních a komunitních akcí pro veřejnost. „To ale není snadné ani pro takto zdatný a sebraný tým. Třeba vloni jsme jich připravili 122,“ vzpomíná ředitelka.

Standard pro rekonstrukce zase říká, že vstup do knihovny by měl být doplněn biblioboxem. Ten už má ta zdejší celé roky a hodlá ho doplnit ještě o knihobox. Knížky tak bude možné mimo provozní dobu nejen vracet, ale také si půjčovat.

Dalším technickým prvkem se stanou bezpečnostní brány. Protože bude celý prostor propojen, musí mít knihovna kontrolu nad tím, s čím uživatel odchází.

Projekt rekonstrukce městské knihovny má tolik zajímavých detailů a řešení, že se nutně vkrádá otázka, nakolik měli knihovníci možnost do projektu mluvit. „Maximálně,“ prohlašuje nadšeně ředitelka Vaňková a dodává: „Podařilo se nám vytvořit skvělý tým složený z projektanta, puntičkáře v nejlepší slova smyslu, a architekta snílka, který miluje výzvy. A oba naslouchají mému názoru odborníka ve svém oboru. Každý z nás tří má za sebou také celou řadu šikovných kolegů a konzultantů. Musí být vyzdvížena také role zřizovatele. Bez obdivuhodného přístupu vedení města by nebylo nic.“

Knihovny existují již více než tisíc let. První známá obecní knihovna na území

naší republiky vznikla už v roce 1834, ta velkomeziříčská jen o pár let později, tedy roku 1889, a snad proto mohou knihovny u někoho budit dojem, že se jedná o staré a tudíž přežitě instituce. Ivana Vaňková si to pochopitelně nemyslí. „Knihovny se nyní velmi proměňují, i co se týče jejich nejobvyklejších služeb. Péče o čtenáře probíhá jak v tradičním, tak ve virtuálním světě. U nás je to nyní tak půl na půl. Mohu uvést loňská čísla. Fyzických návštěv bylo 27 000, virtuálních 25 000! Reálných výpůjček, na mysl mám knihy, zvukové knihy, noviny, časopisy, stolní hry, 59 000 a virtuálních 41 000. K nim patří zejména návštěvy webových stránek, čtenářského konta, on-line katalogu. Není to tedy o tom, že bychom setrvali u starých způsobů. Měníme se stejně jako všechno kolem nás. Pamatujete si časy výpůjček na papírové kartičky? Moderní informační systém Lanis jsme zavedli před 27 lety. V roce 2005 ho vystřídal Clavius a od roku 2017 si užíváme Tritius. Ten mezi knihovnami naprosto převládá a díky tomu čtenářům otevírá obrovské možnosti,“ vysvětluje ředitelka. Spolupráce mezi knihovnami se ale neomezuje na meziknihovní výpůjční službu. Knihovny se navzájem inspirují, navštěvují a pomáhají si. Společným cílem je spokojený uživatel.

Jak už bylo řečeno, spektrum činností knihoven, a tu místní nevyjímáme, je ohromné. Námitka tedy může znít: Neleze knihovna v našem malém rybníčku do rákosí jiným institucím? Odpověď Ivany Vaňkové je v tomto případě naprosto jednoznačná: „Myslím si, že špetka přátelské, neagresivní konkurence je jediné ku prospěchu. Vede ke kvalitě provedení i pestrosti nabídky.“

Jan Uher

PENÍZE ZE SEKÁČE JDOU NA KOUPI AUTA

Rekordních 93 014 korun pro Charitní záchrannou síť vynesl Charitativní sekáč v synagoze. Peníze pomohou lidem v krizi.

Rok od roku zájem lidí o Charitativní sekáč ve Velkém Meziříčí roste. Jeho pátý ročník, který probíhal od středy do soboty v synagoze, byl nejúspěšnější. „Účast byla obrovská a výtěžek rekordní. V prvním ročníku jsme vybrali osm tisíc korun a od té doby je částka každým rokem větší. Proto si trůfám stanovit pro

příští rok metu sto tisíc korun. Všem, kdo k úspěchu přispěli, patří náš dík,“ uvedla hlavní pořadatelka akce Alžběta Bezděková.

„Tolik peněz jsme vůbec nečekali. Přidáme je na auto, které naší Charitní záchranné síti chybí,“ sdělila její koordinátorka Eva Pospíšilová. Vybrané peníze tedy pomohou Oblastní charitě Žďár nad Sázavou s koupí dodávky, jež bude rozvážet materiální pomoc těm nejzra-

nitelnějším – matkám a otcům samoživitelům, rodinám v existenční nouzi, seniorům nebo lidem s handicapem.

Zbýlé oblečení, které se během sekáče neprodalo, putovalo také k lidem v nouzi. „Charita si odvezla spoustu teplého oblečení, další plnou dodávku jsem odvezla do Brna Nadaci Veronica a dobročinnému obchůdku Šuplig,“ dodala Alžběta Bezděková.

Martina Strnadová

SYNAGOGA OŽILA DĚJINAMI MEZIŘÍČSKÝCH ŽIDŮ

Kde se ve Velkém Meziříčí vzali židé a jak si u nás v průběhu staletí vedli? Odpovědi zájemcům poskytli tvůrci podcastu Přepište dějiny, jehož natáčení proběhlo 18. října v synagoze.

Slo o druhou veřejnou akci, která ve vyklizené synagoze během krátké doby proběhla. Její návštěvníky neodradila ani zima, ani velmi skromné až strohé zázemí, jež zatím synagoga nabízí. Setkání s tvůrci podcastu, historikem a slovakistou Michalem Stehlíkem a novinářem a publicistou Martinem Gromanem, si nenechaly ujít desítky lidí. Sjeli se i zájemci ze širokého okolí. Všichni si se zájmem vyslechli povídání o židovské historii Velkého Meziříčí, která byla tématem populárního podcastu. Jeho autoři si tentokrát přizvali do debaty hosta Alberta Kubiš-

tu a společně posluchačům nastílnili vývoj židovských dějin ve městě od počátků až do smutného konce ve dvacátém století. Zazněly informace o významu židovské obce, o budování ghetta, o rozdílném přijímání židů měšťany a vrchností. Zazněly i zmínky o hilsneriádě, výtržnostech ve městě, včetně významných rodáků či třeba vzpomínka Antonie Wachtlové z Velkého Meziříčí na transporty v roce 1942.

„Tohle místo, velkomeziříčská synagoga, je mimořádné. Hlavně musí žít. Může být velmi inspirativní, když se naplní lidmi,“ řekl pak v závěrečné debatě s posluchači Michal Stehlík. A sál plný lidí jeho slova potvrzoval.

Martina Strnadová

Bílá prodloužená, foto: Tina Kárníková

Pardon, pane premiére, foto: Martina Strnadová

Jakub Pustina a Gabriela Beňačková, foto: Martina Strnadová

KPH, foto: Martina Strnadová

Fajtfest v centru, foto: Milan Fleck

ATELIÉRY OTEVŘELY SVÉ DVEŘE

Foto: Martina Strnadová, Tina Kárníková

LUPÉNKA NENÍ NAKAŽLIVÁ, HLÁSAL PUNTÍKOVÝ DEN

ODEŠLI Z NAŠICH ŘAD

Stanislav Holán, Dědkov, nedožitých 70 let, 30. 9. 2023

Jan Sedláček, Měřín, 74 let, 3. 10. 2023

Děkujeme všem příbuzným, přátelům a známým za účast a projevené kondolence při posledním rozloučení dne 9. 10. 2023 s panem Janem Sedláčkem z Měřína.

Zarmoucená rodina

Miroslav Štursa, Velké Meziříčí, nedožitých 77 let, 7. 10. 2023

Jiří Dočkal, Velké Meziříčí, 69 let, 20. 10. 2023

Děkujeme všem příbuzným, přátelům a známým za účast, projevené kondolence a květinové dary při posledním rozloučení dne 25. 10. 2023 s panem Jiřím Dočkalem z Velkého Meziříčí.

Rodina děkuje celému týmu Domácího hospice Vysočina za péči, profesionalitu a lidský přístup.

Zarmoucená rodina

Jarmila Dřimalová, Velké Meziříčí, 88 let, 21. 10. 2023

Děkujeme všem příbuzným, přátelům a známým za účast a projevené kondolence při posledním rozloučení dne 30. 10. 2023 s paní Jarmilou Dřimalovou z Velkého Meziříčí.

Zarmoucená rodina

Vaše rodinná a společenská oznámení objednávejte na 566 781 038, e-mailem velkomeziricko@velkomezirici.cz nebo osobně v redakci

Pondělí: 13:00 – 17:00

Středa: 10:00 – 12:00

Pátek: 8:00 – 12:00

Najdete nás v budově radnice, přízemí, dveře č. 104 (bývalá služebna městské policie).

*Odešla jsi tiše, jak osud si přál,
však v našich srdcích žiješ stále dál.*

Dne 27. října jsme si připomněli 2. smutné výročí úmrtí paní Marie Bradáčové z Velkého Meziříčí.

S láskou a vděčností stále vzpomíná rodina.

*Čas plyne,
vzpomínky v srdci zůstávají.*

Dne 17. listopadu 2023 si připomeneme 5. výročí úmrtí paní Antonie Bednářové z Velkého Meziříčí.

S láskou vzpomínáme.
Dcery s rodinami

VZPOMÍNÁME

*Smutek je cena,
kterou platíme za lásku.*

Dne 11. října 2023 jsme vzpomněli na 5. smutné výročí úmrtí pana Josefa Rosického.

Všem za vzpomínku děkuje rodina.

*Kdo ve svém srdci pro nás tolik lásky měl,
ten s námi žije dál, ten nikdy nezemřel.*

Dne 19. listopadu tomu bude pět let, co nás předešel na věčnost náš drahý manžel, tatínek a dědeček, pan Václav Vávra.

S láskou vzpomíná manželka a děti s rodinami.

*Tvé zlaté srdce, maminko,
zůstane navždy s námi.*

Dne 5. října uplynul první smutný rok, kdy nás navždy opustila naše milá maminka, babička a prababička, paní Františka Křečková z Měřína

S láskou a úctou vzpomínají děti s rodinami.

*Čas plyne a nevrátí, co vzal,
jen bolest v srdci zůstává dál.*

Dne 6. listopadu uplyne již 15 roků, co nás opustil náš milovaný manžel, tatínek a dědeček, pan Miroslav Janák z Velkého Meziříčí.

Stále vzpomínají a nezapomenou manželka Jaroslava a synové Mirek, Josef a Petr s rodinou.

*Kdo ve svém srdci pro nás tolik lásky měl,
ten s námi žije dál, ten nikdy nezemřel.*

Dne 19. srpna 2023 jsme si připomněli nedožitě 90. narozeniny a 20. listopadu 2023 vzpomene čtvrté výročí úmrtí pana Jaroslava Hamra z Velkého Meziříčí.

S láskou vzpomínají a všem za tichou vzpomínku děkují manželka Bohuslava a syn Bohuslav s rodinou.

SOUKROMÁ INZERCE

Koupím historický motocykl nebo moped možno i nekompletní, díly aj. Tel.: 774 746 668

Koupíme nemovitost ve Velkém Meziříčí a okolí, dům, byt, st. pozemky, pole, lesy, i v exekuci, platba v hotovosti. Tel.: 605 054 470

Provádím veškeré malířské a natěračské práce. Tel.: 605 054 470

Koupím pozemek – zahradu v oblasti Velkého Meziříčí. Tel.: 777 732 777

Koupím truhlářskou srovnávačku / hoblovku / s protahovačkou KDR nebo ROJEK. Tel.: 774 707 147

Koupím motocykl Simson Enduro nebo Electronic nebo MZ ETZ 150/250 nebo Jawa 350/632-640. Tel.: 775 240 360

Nabízíme těžbu dřeva harvestorem, ruční těžba, vyvážení

žení dřeva, odvoz a výkup dřeva. Možnost i za odvoz dřevní hmoty. Tel.: 731 457 371

Provádíme rekonstrukce bytového jádra, zednické práce a stavební práce. Tel.: 777 700 901

Prodám palivové dřevo (štěpáné). Tel.: 605 054 470

Koupím byt ve Velkém Meziříčí – Velké Bíteši. Tel.: 777 732 777

Vykupuji kulatinu i dřevo „na stojáka“, které pokácíme, odvoz zajištěn. Tel.: 731 457 371

Koupím československé dukáty aj. zlaté mince. Tel.: 778 080 060

Dobrý den, mám zájem o koupi garáže ve Velkém Meziříčí a blízkém okolí. Pokud zvažujete prodej garáže, prosím, zavolejte mi. S případným vyklizením rád pomůžu. Případně, jako odměnu za doporučení prodávajícího nabízím 5000 Kč. Děkuji. Tel.: 608 368 532

Koupím vojenskou výstroj např.: vysouvací nože, tropické klobouky, oblečení pískové

zelené, modré barvy, kanady boty okované-plátěné, maskáče, muniční bedny, bundy s kožichem, ruksaky. Nabídněte cokoliv i poškozené! Volejte nebo prozvoňte na tel.: 732 400 672. Děkuji

Koupím staré hračky, šlapací autíčka, pивní lahve s nápisem, plechovice od olejů, motocykly a součástky k nim. Tel.: 732 400 672. Děkuji

Celoročně prodáváme levnou směs pro nosnice a králíky, nyní ještě levnější - pro nosnice 25 kg za 300 Kč, pro králíky 25 kg za 310 Kč (prodáváme od 9 do 19 hodin vždy po telefonické domluvě). Dále prodáváme kulaté balíky kvalitně usušeného sena, průměr 160 cm. Seno je v bio kvalitě. Tel.: 737 477 773, Hrbov 42 www.novotny-hrbov.unas.cz.

Prodám štípané dřevo – dub, buk, smrk, borovice. Doprava zajištěna. Tel.: 731 457 371.

Sečeme všem, úpravy zahrad. Tel.: 777 700 901

Prodám hezký, světlý byt 2 + 1 s balkonem, sklepem a nádherným výhledem. Byt

je o podlahové ploše 58 m², ve 4. (posledním) patře cihlového domu bez výtahu, na ulici Bezručova ve Velkém Meziříčí. Více informací lze získat telefonicky nebo písemně. Tel.: 776 031 697; e-mail: romicak@seznam.cz

Prodám suché palivové dřevo, smrkové cena od 1090 Kč za metr. Nabízíme i přepravu dlouhé kulatiny. Tel.: 605 054 470

Hledám paní na úklid 5 hodin denně PO-PÁ, 110 Kč/h. Kontakt: 725 265 177

Samoobslužný prodej vánočních stromů přímo z plantáže Nabízíme jedle kavkazské, korejské, balzámové a obrovské. Cena stromku je 400 Kč za kus, bez rozdílu velikosti. Balení stromku do sítě zdarma, do vaku 50 Kč. Škola se nachází v Olší nad Oslavou po silnici směrem na Netín po ujetí 150 metrů odbočit vpravo, po 600 metrech odbočit vlevo a po 50 metrech dojedete ke školce. Prodávát budeme o sobotách od 10 do 14 hodin ve dnech 2., 9., 16. a 23. prosince 2023, tel.: 777 802 742.

Toužíte po nové koupelně?

3D NÁVRH KOUPELNY ZDARMA

Akce platí pouze do 30. 11. 2023.

Navštivte naše koupelňové studio ve Velkém Meziříčí
Pod Hradbami 2002/1 Rádi Vás uvidíme.

 PORADÍME

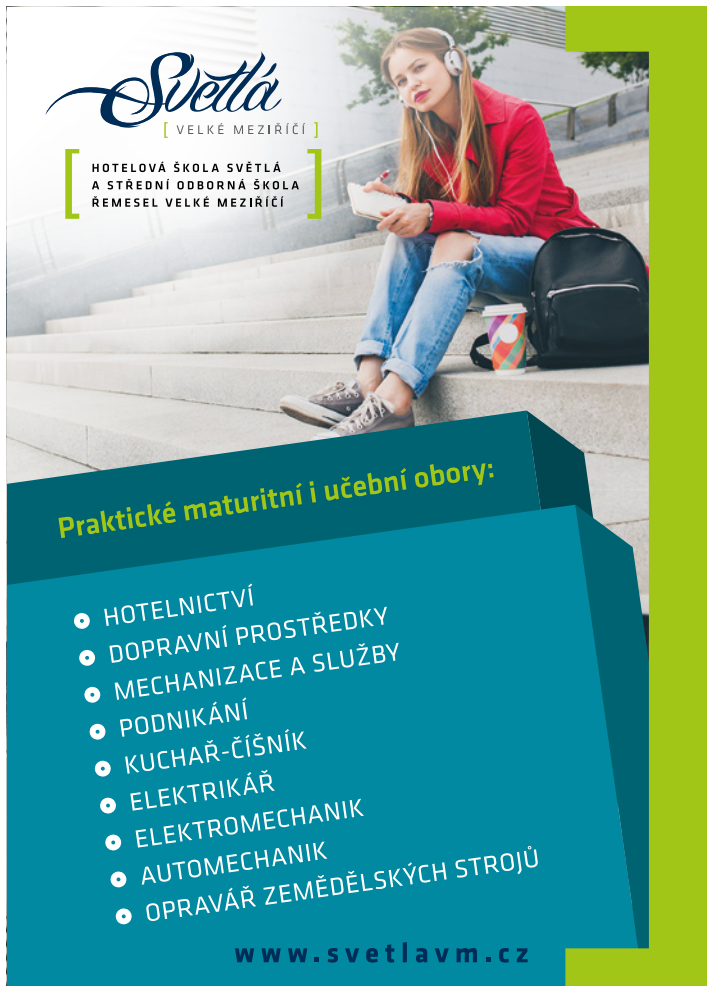
 NAVRHNEME

 DOVEZEME

 778 531 326

@koupelnyvm@maro.cz

www.maro.cz

Světlá
[VELKÉ MEZIRÍČÍ]

HOTELOVÁ ŠKOLA SVĚTLÁ
A STŘEDNÍ ODBORNÁ ŠKOLA
REMESEL VELKÉ MEZIRÍČÍ

Praktické maturitní i učební obory:

- HOTELNICTVÍ
- DOPRAVNÍ PROSTŘEDKY
- MECHANIZACE A SLUŽBY
- PODNIKÁNÍ
- KUCHAŘ-ČÍŠNÍK
- ELEKTRIKÁŘ
- ELEKTROMECHANIK
- AUTOMECHANIK
- OPRAVÁŘ ZEMĚDĚLSKÝCH STROJŮ

www.svetlavm.cz

Hledám své spolužáky ze školy

Hledám spolužáky za účelem možná jednoho z posledních setkání. Jedná se o ročníky 1952/53 a to ze základní školy Gymnázium VM. Najdu tu někoho z mých spolužáků?

Prosím ozvěte se mi na:

e-mail: helekdan@seznam.cz, telefonní číslo: 736 785 522
Lanškroun, Dolní Třešňovec 35,

Věřím, že se nám podaří dát setkání dohromady.

-Václav Hanzl-

Prodám cementovou střešní tašku sundanou z rodinného domu. Cena 9 Kč/ks. Ronov.

Dále dětskou plastovou sedačku na jízdní kolo. Cena 300 Kč.
Tel.: 739 909 898.

nákup, prodej
a pronájem nemovitostí

ocenění nemovitostí
pro dědická řízení

Jiří Krča
777 732 777

Daruji barevná kotáčka do dobrých rukou (Olší nad Oslavou).
Volejte na: 730 120 461.

Inzerce objednávejte na telefonním čísle 566 781 038 nebo
e-mailem velkomezirisko@velkomezirici.cz
nebo osobně v redakci.

Po: 13:00 - 17:00

St: 10:00 - 12:00

Pá: 8:00 - 12:00

VÁNOČNÍ TRH BUDE 5. PROSINCE

Vánoční trh bude v úterý 5. prosince. Nabídne cukrovinky, občerstvení včetně svařáku, punče či horké medoviny, živé dřeviny, květiny, řemeslné výrobky jako třeba keramiku, dřevěné a proutěné zboží, kovářské a jiné rukodělné výrobky.

-mars-

VELKOMEZIŘÍČSKÝ ADVENT

2023

1. prosinec

10.00 OTEVŘENÍ KLUIŽIŠTĚ

(provoz do 14. 1. 2024)

ADVENTNÍ TRHY

(do 1. 1. 2024)

2. prosinec

**16.00 KONCERT POD LIPAMI
CHRÁMOVÝ SBOR A ŠCHOĽA DĚTÍ**

pásmo písní a slova o zimní pouti,
adventu a svatém Mikuláši

3. prosinec

ZIMNÍ POUŤ

dopoledne bohoslužby
v kostele sv. Mikuláše

**16.00 KONCERT BRNĚNSKÉHO
KONTRABASOVÉHO ORCHESTRU**
v kostele sv. Mikuláše.

3. prosinec

**17.15 SLAVNOSTNÍ ROZSVÍCENÍ
VÁNOČNÍ VÝZDOBY**, náměstí

Hudební vystoupení **POZEMI BAND**
Divadelní pohádka pro děti **RÁKOSNÍČEK**

5. prosinec

VÁNOČNÍ TRHY, náměstí

5.–7. prosinec

VÁNOČNÍ VÝSTAVA, Jupiter club

10. a 11. prosinec

18.00 VÁNOČNÍ KONCERT,
Jupiter club

12. prosinec

19.00 FICHTL, divadelní představení,
Jupiter club

13. prosinec

**19.30 VÁNOČNÍ KONCERT
JAKUBA SMOLÍKA**, Jupiter club

16. prosinec

16.00 KONCERT POD LIPAMI
skupina Stetson

Sportoviště
Velké Meziříčí

FARNOST
VELKÉ MEZIŘÍČÍ

SOCIÁLNÍ SLUŽBY MĚSTA VELKÉ MEZIŘÍČÍ

Informovaný senior

Ve velkém sále Jupiter klubu Velké Meziříčí dne 5. října proběhla roadshow „Informovaný senior“, která prostřednictvím divadelního představení „Jak nenaletět podvodníkům na internetu“ ukázala lidem, s jakými nástrahami se mohou na internetu setkat. Představení obsahovalo tři různé scény, které byly velmi vtipně a výstižně herci zahrány. Každá scénka byla rozebrána, a senioři tak byli v rámci prevence informováni o tom, jak se v takovéto situaci zachovat. Po divadelním představení následovalo hudební vystoupení Karla Gotta Revival Morava, které se nejen našim klientům velmi líbilo.

Programem akce byla prezentace organizací a institucí, které se zaměřují na seniory, a představení sociálních služeb v našem regionu, kdy se prezentovala i naše organizace Sociální služby města Velké Meziříčí. Zájemcům o informace jsme nabízeli letáky s popisem našich služeb, perníková srdíčka a kávu. Bylo hezké vidět známé tváře našich klientů a zároveň podpořit informovanost občanů z Velkého Meziříčí a okolí.

Martina Kalábová, sociální pracovník

DĚJE SE V KNIHOVNĚ tentokrát na téma AKTUALIZACE

MĚSTSKÁ
KNIHOVNA
Velké Meziříčí

Aktualizace je nezbytným protipólem akvizice. Zatímco ten druhý pojem skrývá radostný proces získávání a zpracování lákavých novinů, za aktualizací se schovává odvrácená tvář oprav poškozených a vyřazování nadále nepoužitelných dokumentů. Jak zjistíme, který titul potřebuje zvýšenou péči nebo má tu smůlu a půjde úplně z kola ven? Docela jednoduše.

Jednou za pět let tak na dva týdny zavřeme, protože nás a knihovní fond čeká revize. Knihu, audioknihu i hru bereme jednu po druhé do rukou a podrobujeme je důkladné vizitě. Při ní zjistíme, v jaké kondici se aktuálně nachází. Nepotřebuje slepit ve hřbetu? Neocenila by nový obal? Není okousaná od psa, vykoupaná ve vaně, politá kafem, počmáraná mrňousem? No a proto vidíte na prvním snímku ty haldy. Na některých kupách jsou marodi, které dokážeme vyléčit a vrátit je do běžného života. Na jiné uléhají pacienti, kterým už není pomoci. Jsou natolik zdevastováni, že oprava či očištění nepomohou a budou vyřazeni. Překvapivě mezi nimi polehávají také zdánlivě zdatné kusky v plném zdraví.

Ty se často rekrutují z míst určených pro díla dlouhodobě nepůjčovaná či vlastněná ve více exemplářích. Nutno ale také zmínit, že v půjčovnách i skladech najdeme díla nedotknutelná, která se nevyřazují, pokud za ně nemáme náhradu. Jde zejména o regionální fond. Hájený je též zlatý fond toho nejlepšího, co bylo kdy napsáno. Už jen proto, že jde často o četbu vyžadovanou školami, takže se multiplikáty hodí. A co se už naopak nehodí, nás opouští v souladu s pravidly danými zákonem i vyhláškou. Často nejde taková kniha daleko, ale uvelebí se na stole druhé šance nebo v některé knihobudce. Možná jste se už sami někdy takového vyloučení ujali a stali se tak malým kolečkem v procesu AKTUALIZACE.

text: Ivana Vaňková, foto: Ivana Vaňková, Josef Hřeben

ZE ZÁMKU

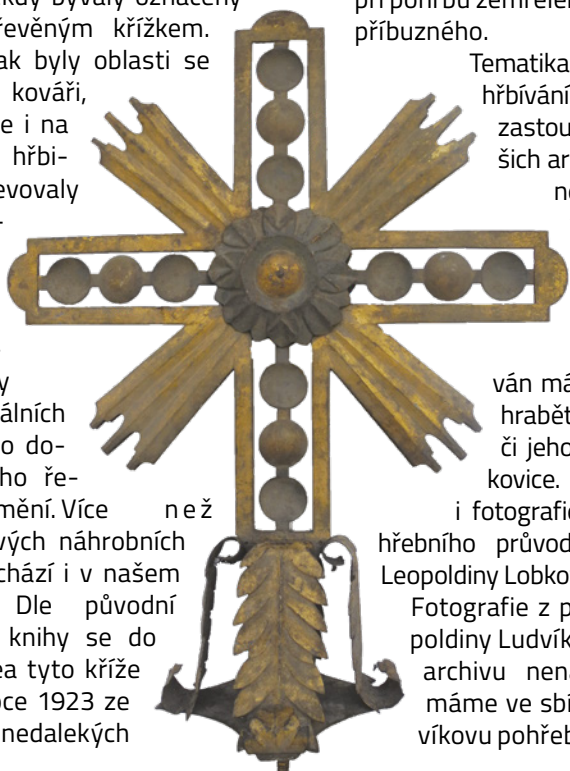
DÍL 23: POHŘEBNÍ TEMATIKA

V minulosti bývala smrt v rodině mnohem častějším hostem, než je tomu dnes. Je ovšem součástí našeho života a rovněž se dostává i do sbírkotvorné činnosti jednotlivých muzeí. Ať už je to formou fotodokumentace zachycující poslední rozloučení s významnými obyvateli daného města, ale může se jednat i o předměty trojrozměrné, což jsou v případě našeho muzea například náhrobní kříže.

Na Horácku hroby nebývaly příliš zdobeny, někdy bývaly označeny prostým dřevěným křížkem.

Výjimkou pak byly oblasti se zručnými kováři, díky nimž se i na vesnických hřbitovech objevovaly vkusné tepané a lité železné kříže. Ty byly později uloženy v regionálních muzeích jako doklad místního řemeslného umění. Více než deset kovových náhrobních křížů se nachází i v našem depozitáři. Dle původní přírůstkové knihy se do sbírek muzea tyto kříže dostaly v roce 1923 ze hřbitova v nedalekých

Mostištích. Mnoho informací se k nim bohužel nedochovalo, pouze na jednom z nich je vyryt rok 1701.

Co se křížů týká, uchováváme ve sbírkách i ty procesní, které sloužily k reprezentaci jednotlivých cechů. Tyto kříže byly využívány při pohřbu zemřelého člena cechu či jeho příbuzného.

Tematika smrti a pohřbívání je hojně zastoupena především v našich archivních fondech, a to nejen ve formě smutečních oznámení, ale také jako fotografie z pohřbů významných osobností. Zdokumentován máme například pohřeb hraběte Františka Harracha či jeho strýce Rudolfa Lobkovice. V archivu nalezneme i fotografie z roku 1899 z pohřebního průvodu Rudolfovy matky Leopoldiny Lobkovicové.

Fotografie z pohřbu manžela Leopoldiny Ludvíka Lobkovice v našem archivu nenalezneme, ale zato máme ve sbírkách uloženou Ludvíkovu pohřební stuhu. Kromě jeho

jména je na této rypsové stuzě uvedeno datum úmrtí 3. září 1882.

Celý soubor stuh je dochován z pohřbu starosty P. Františka Procházky, který se konal v roce 1940. Na stuhách se objevily například následující texty: „Milému panu starostovi vděční zaměstnanci města“, „Duchovnímu rádcí katolické ženy a dívky“, „Svému starostovi občanstvo“ či „Svému milému členu Moravská banka“. Pohřeb starosty máme zachycen také na dobových fotografiích.

Neobvyklým předmětem je břidlicová deska v dřevěném rámu, která byla původně umístěna u vchodu do kaple na starém hřbitově na Moráni. Deska s rytým nápisem nám připomíná úmrtí ruské princezny Anny Petrovny Šachovské, která ve Velkém Meziříčí skonala 26. srpna 1810 při cestě do vlasti.

Lucie Pavelcová

Nejhojněji je zastoupeno období první poloviny minulého století, díky čemuž se zde objevují oznámení o úmrtí obyvatel napříč různými sociálními skupinami.

PŘEDCHOZÍ DÍLY
NAJDETE ZDE

SBÍRKA SMUTEČNÍCH OZNÁMENÍ

V muzejních archivu nalezneme rozsáhlou sbírku parte čítající přes sedmáct set exemplářů. Nejstarším oznámením v našem fondu je parte Martina Zwacha, příbuzného velkomeziříčského starosty Aloise Zwacha. Toto parte z vídeňské tiskárny pochází z roku 1862. Po vzniku tiskárny Jana Floriána Šaška ve Velkém

Meziříčí pak došlo k většímu rozvoji tohoto typu oznámení, přičemž nejstarší parte v našich sbírkách právě z této tiskárny pocházejí z roku 1880. Smuteční oznámení z konce 19. století zahrnují především ředitele škol a učitele, panské a státní zaměstnance a starosty, ale také řemeslníky, obchodníky či hostinské.

VČERA A DNES JE TU PODRUHÉ

Fotografická kniha trojice Marie Ripperová – Milan Šustr – Miloslav Fialka Velké Meziříčí včera a dnes s číslem II je na světě. Stejně jako úspěšný první díl přináší spoustu historických fotografií a jako srovnání současné fotografie. Ti starší mohou zavzpomínat na místa dávno zmizelá, mladí naopak získat přehled, jak město vypadalo za dob babiček a dědečků. Knihu můžete zakoupit v informačním centru v budově radnice nebo na eshopu města. Cena je 340 korun.

Brzy už také budou k dispozici kalendáře, stolní a nástěnný, pro rok 2024. V příštím roce se tak můžete těšit na podmanivou krásu naučných stezek údolím Oslavy a Balinky. A to vše na fotografiích fotografa Antonína Havláta. K zakoupení budou opět v informačním centru či na eshopu města. Cena bude 120 korun za stolní a 300 za nástěnný.

Petr Chňoupek

GYMNAZISTÉ NAVŠTÍVILI STAROSTU

V pondělí 23. října hodinu před polednem zavítali žáci kvarty z Gymnázia Velké Meziříčí na radnici. Ve své kanceláři je přijal starosta města Alexandros Kaminaras spolu s místostarostou Martinem Kamanem.

Studenti, kteří právě ve škole probírají obecní samosprávu, si pozorně vyslechli starostovo povídání o tom, jak město, potažmo samospráva, funguje. Nastínil

rozsah práce starosty, rady města a také zastupitelstva. Studentům též připomněl, že za pár let, až dospějí a budou se zajímat o veřejný život a budou chtít něco na životě města změnit, je zastupitelský mandát tou nejlepší cestou.

Došlo i na dotazy. Gymnazisty zajímalo například to, co starostu a místostarostu na jejich práci nejvíce baví a co je naopak nebaví. A protože Alexandros Kaminaras

i Martin Kaman jsou absolventy velkomeziříčského gymnázia, padla i otázka, na co z gymnázia nejraději vzpomínají.

Po zhruba hodinové příjemné besedě u starosty v kanceláři se studenti kvarty přesunuli do budovy bývalé spořitelny, kde se seznámili s chodem služebny městské policie. V ní je provedl vrchní komisař Jan Klikar.

Petr Chňoupek

PŘÁTELSKÝ KRUH 2023 SE KONAL NA ZÁSECE

Tradiční zářijové úkoly pro osmáky ze ZŠ Sokolovská - navrhnout logo Kruhu 2023, zabalit zavazadlo a nezapomenout na psací pomůcky - byly splněny, a tak se žáci mohli vydat na cestu do rekreačního střediska u Záseky. V příjemném podzimním počasí pak probíhala čtyřdenní etapová hra, zpestřená nejen topografií, první pomocí, střelbou ze vzduchovky, ale i výtvarnými a sportovními aktivitami.

Ivana Bíbrová

NIKDO MI NEBUDE RADIT, JAK MÁM ROZDĚLAT OHEŇ

Podzim je tady a všichni postupně začínáme topit. Je nás stále mnoho, kteří topíme zdrojem na tuhá paliva, a proto už teď při prvním ochlazení začínáme být svědky nedýchatelného vzduchu s nemožností větrat. Přispívá k tomu

umístění našeho města v údolí a časté inverze. Když nyní pomínou ostatní faktory, tak mnoho zbytečných zplodin vzniká při zatápění.

A řešení spočívá ve změně jeho způsobu, protože ve většině kotlů, krbů i kamen lze oheň rozdělovat svrchu. To znamená správně naložit kotel a zapálit třísky umístěné nahoru na větší polena. Proti tomuto přístupu se zřejmě mnoho lidí ohradí a pomyslí si něco ve smyslu nadpisu tohoto textu, jenže správnost této metody vám potvrdí mnohý kamnář nebo komíník.

Svrchně rozdělaný oheň je totiž šetrnější k vašemu kotli i komínu. Jeho teplota stoupá plynuleji, nedochází k tep-

lotním šokům, a obojímu tudíž výrazně prodloužíte životnost. Díky dokonalejšímu hoření využijete větší množství energie svého paliva, a oheň proto bude méně kouřit. Množství zbytečných zplodin lze tímto způsobem snížit více než o polovinu a současně uděláte službu nejen svému zdraví, sousedům, ale hlavně peněžence.

Tento text píšu v naději, že nám všem přispěje k příjemnějšímu soužití. Tak tedy ohleduplné teplo a čistý vzduch po celou zimu!

Tomáš Pelíšek
zastupitel,
člen spolku Jednoměsto.

DEN TIC PŘILÁKAL SPOUSTU LIDÍ

Středa 25. října byl v Turistickém a informačním centru na radnici ve znamení Dne TIC. Podívat se, jak funguje informační

centrum a co je v něm vlastně k dispozici, přišlo na dvě stovky lidí, a ne všichni byli z města, ale přijeli lidé i z blízkého a také dalekého okolí.

Každý si mohl zasoutěžit. Připravena byla řada kvízů jak pro děti, tak pro dospělé. Každý, komu se v kvízech dařilo si odnesti malý dárek. Slibováno bylo i malé překvapení, které potěšilo snad každé dítě. Tím překvapením bylo vyrobení si vlastního buttonu neboli tzv. placky. Ve středu bylo v Turistickém a informačním centru živo o něco víc než v jiných dnech. O návštěvníky nemá centrum nouze, a to ani teď, když už turistická sezona končí. Den TIC se konal v rámci Týdne turistických informačních center.

Petr Chňoupek

Kluk, který si s polským fiatem dojel pro titul mistra

V Petrávči Domcích žije Jakub Lavický, který už se pár týdnů může pyšnit tituly mistra republiky, vicemistra Československa a druhého vicemistra Evropy v zajímavé motoristické disciplíně autoslalom. Že vám to moc neříká? Nevadí, zeptali jsme se Jakuba o co vlastně v této disciplíně jde.

PETR CHŇOUPEK

Je pravda, že autoslalom je tak trochu v ústraní. Probíhá to asi takto: Jezdí se na uzavřených tratích, většinou jsou to okruhy, převážně motokárové tratě, ale jezdí se i závody do vrchu a tyto tratě jsou zpomaleny retardéry z kuželů. Když se kužel srazí, je za to penalizace dvou vteřin, když se branka mine, následuje penalizace dvacet vteřin. Závodní den probíhá tak, že se jede jedna tréninková jízda a tři závodní, které se sčítají, a jedna nejhorší se pak škrtá. Hodně se tato disciplína plete s tzv. jízdou zručnosti, ale autoslalom se odehrává v poměrně vysokých rychlostech. Je to hodně svižný závod. Mistrovství ČR se jezdí po celé republice, československý šampionát se pak odehrává především na Slovensku a na jižní Moravě. Mistrovství Evropy se letos odehrávalo na Slovensku a příští rok by mělo zavítat do České republiky. Přesná lokalita však ještě není známá.

Cluky auta většinou fascinují, sní o rallye nebo Formuli 1. Jak jste se dostal k této méně známé disciplíně?

Chtěl jsem závodit odmala. Asi od pěti let jsem sledoval rallye v televizi, chodil jsem na ni i osobně, konkrétně třeba i na Horáckou rallye, škoda, že už se nejezdí. Strašně mě to lákalo, ale dostat se do rallye je hrozně složité. Pokud nemáte v tomto sportu známé a pokud nemáte hromadu finančních prostředků, není šance. Zhruba v mých deseti letech do mého života vstoupil zdravotní problém, mám totiž Crohnovu chorobu. Doktorům trvalo dlouho, než na tuto diagnózu přišli, a kvůli tomu jsem se dostal do hodně špatného stadia. Byl jsem na tom fakt zle. Před závažnou operací jsme si v nemocnici s tátou řekli, že až se z nemocnice dostanu, tak si splníme sen a koupíme auto, ze kterého postavíme „závodák“ na polní cesty.

A pořídili?

Pořídili jsme polského Fiata 126, kterého jsme začali postupně předělávat a vygradovalo to tak, že jsme zjistili, že i já můžu v něčem opravdu závodit, a tak jsem se dostal k autoslalomu.

Fiat 126 a závody? To si dokáže spojit asi jen málokdo. Řeknete k tomu víc?

Hodně jsme přemýšleli, co s tím autem udělat. Jde upravit původní motor, ale dostanete z toho opravdu malý výkon. Padesát koní není moc. V Itálii a v Polsku do fiátek dávají motory z motorek. Za celkem dobré peníze se pak dá z takového motoru dostat slušný výkon. Pořídili jsme tedy motor ze Suzuki 750ccm. Nebylo to špatné, ale výkon nás pořád ještě neuspokojoval a byla celá řada dalších problémů. Dali jsme tedy motor z Hon-

dy 1100ccm, a ten už výkon měl. Auto jezdilo parádně, ale motor začal brzy odcházet, dokonce mi auto dvakrát hořelo. Trvalo nám hodně dlouho, než jsme zjistili, kde je problém, v podstatě jsme zničili čtyři motory. Nakonec jsme zjistili, že problém je prakticky neřešitelný, a tak nám nezbylo nic jiného než znovu vyměnit pohonou jednotku. Zvolili jsme opět Suzuki, ale tentokrát 1000ccm, a ten šlape perfektně. Má 170 koní, auto váží zhruba 650 kg, takže teď je to raketa.

Mluvil jste o tom, že některé závody se jezdí i do vrchu, mohli vás tak diváci vidět na Zámeckém vrchu v Náměšti nad Oslavou?

Ano. Zámecký vrch jsem jel už třikrát. Loni jsem bohužel závod nedojel, protože jsem zadřel motor, letos jsem byl druhý a třetí ve své třídě.

Vraťme se k autu. Je lehké, má silný motor, jak se s takovým autem jezdí?

Navíc je to specifické v tom, že motor je vzadu. Poměrně dobře se přenáší výkon na zadní kola, ale jak je největší váha za zadní nápravou, tak to při rychlém průjezdu zatáčkou začíná trochu ujíždět. Řízení je tak o rychlých reakcích. Je to hrozně zábavné ježdění, ale není to úplně jednoduché.

Ted' jste mistr republiky, vicemistr Československa a druhý vicemistr Evropy, jak dlouho trvalo, než jste se na tuto úroveň dostal?

Dlouho trvalo, než jsme vyladili auto. Řešil se nejen motor, ale i podvozek, který do dnes není ideální. Závodím od roku 2017, v roce 2018 jsem byl juniorským mistrem Československa a v roce 2019 nám začaly problémy s tím, že jsem závody kvůli technickým závadám nedojížděl. Letošní sezona byla prakticky první, kterou jsem dojel kompletně. Je to jako v každém jiném sportu. Je potřeba trénovat a jezdit. Jelikož závodní auto do provozu nesmí, tak se vlastně trénuje na závodech. Postupně jsem se letos dostával do tempa, a hlavně jsem začal věřit autu.

Chápu to dobře, že malucha měnit nebudete?

Rozhodně ne. Není to ani v mých finančních možnostech. Investovali jsme do něj hodně peněz a času.

A změnit třeba disciplínu se nechystáte? Mluvili jsme o rallye.

Rallye mě samozřejmě láká a chtěl bych ho dělat, ale čím jsem starší, tím víc si uvědomuji, že na to pravděpodobně nikdy nebudu mít. Je to o velkých penězích.

Sezona skončila a už určitě přemýšlíte o nové. Chystáte nějakou novinku?

Chystáme dost podstatné úpravy. Chceme udělat celý nový podvozek. Náš současný dodavatel pneumatik skončil výrobu, takže hledáme nového. Máme přes zimu co dělat. Sezona začíná v dubnu.

Vaše závodění, to nejste jen vy, ale musíte mít tým lidí. Kdo vám pomáhá?

Dělám to v podstatě s mým tátou. S ním jsme auto postavili. Jezdí se mnou na závody a stará se o auto. A jinak mě podporuje celá rodina. Od letošního roku mě velmi výrazně začala pomáhat i firma Auto Eurodiesel, která mi závodění dělá mnohem jednodušší.

Můžeme se na vás příští rok v květnu těšit v Náměšti nad Oslavou?

Určitě. Je to náš nejbližší závod a zároveň můj nejoblíbenější. Má neuvěřitelnou atmosféru, která nemá v celé republice konkurenci. Daleko to není ani na Následovický kopec u Brna. Na ostatní závody už se musí urazit delší cesta.

NOVÍ OBČANCI VELKÉHO MEZIŘÍČÍ

Foto: Tina Kárníková

Zapomenutí HRDINOVÉ

Velké Meziříčí má bohatou historii, do které se zapsala nejedna osobnost. Na některé se ovšem zapomíná. Mezi takové patří i legionáři. V našem seriálu chceme připomenout osudy některých z nich.

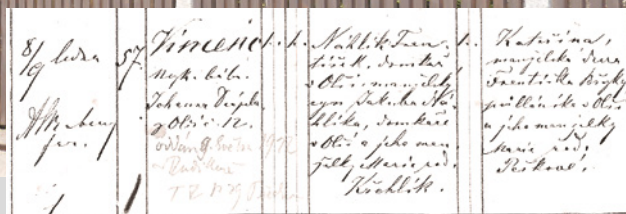

25. prapor polních myslivců, u kterého Vincenc Náhlík sloužil. Je možné, že na fotce je, ale nelze to doložit.

Dům č. 5, bývalá hospoda
v Olší nad Oslavou.

Zápis o Vincencově narození v matrice netínské fary.

MUŽ, KTERÝ PŘEŽIL ŘÁDĚNÍ DRENÁŽNÍKŮ

Tesař z Olší nad Oslavou, Vincenc Náhlík, prošel s legiemi celou Sibiř, ale ten nejhorší životní zážitek jej čekal teprve až několik let po válce. Pojdme se seznámit s jeho osudem.

Vincenc Náhlík se v Olší nad Oslavou narodil v domě číslo popisné 57 dne 8. ledna 1890. Jeho otcem byl domkář a tesař František Náhlík, který byl synem domkáře Jakuba Náhlíka a jeho manželky Marie rozené Křehlíkové. Matkou Vincence byla Františkova žena Kateřina, dcera pololáníka z Olší Františka Březky a jeho ženy Marie rozené Peškové.

Rodině se dařilo, a tak před válkou bydlela na čtvrtlání v domě číslo popisné 8. Vincenc měl mladší sourozence, a to Františka, Bohumila, Cyrila, Marii a Anežku. Vincenc se sice vyučil tesařem, ale byl předurčen k tomu, aby převzal rodinné hospodářství. Přišla ovšem válka.

Vincenc Náhlík rukoval na ruskou frontu s 25. praporem polních myslivců, ale na bojišti se dlouho neohřál, už 1. září 1914 padl u Dubu do ruského zajetí. Kdy se dostal k legiím, nevíme, víme pouze, že to bylo v Omsku. Sloužil u pracovní roty, takže do bojů už se nedostal. Kdy se vracel z Ruska domů, přesně nevíme, s největší pravděpodobností to bylo na lodi Thomas, která z Vladivostoku vyplula 20. června 1920 a v Terstu zakotvila 8. srpna 1920.

V roce 1921 už pracoval na domácím hospodářství a 9. května 1922 se v Rudíkově oženil s Emilií Němcovou z Přeckova z domu číslo popisné 15 (narozena 20. ledna 1894), dcerou rol-

níka z Přeckova Václava Němce a jeho ženy Antonie rozené Komínkové z Hodova. Rodina Náhlíkova dodnes dům v Přeckově vlastní a obývá.

Přišel rok 1929, konkrétně večer 13. října, a Vincenc Náhlík se stal přímým účastníkem tragické události, která tehdy otřásla nejen Olším. Nechme vypravovat řídícího učitele z Olší Antonína Jelínka: „Večer dne 13. října 1929 konána byla v hostinci Antonína Klímy č. 5 taneční zábava, na kterou přišli také drenážníci z Kochánova, mnohonásobně (16x) trestaní moravští Slováci z Hrušek u Břeclavi. Když je účastníci nechtěli poslouchati, rozbili vše v hostinci, ze kterého před jejich řáděním všichni hosté uprchli. Pak vyhrnuli se na náves, ulamovali u domků ploty a napadali, koho uviděli. Před stodolou domkáře Josefa Slepíčky (č. 65 u můstku na cestu, která vede z okresní silnice ke mlýnům) dostihli klidně jdoucího starostu obce Antonína Bratránek z č. 36, ztloukli jej holemi, pobodali na zádech a rozřezali břicho. Následující den zemřel pan Bratránek v nemocnici v Třebíči, převezen sem a pohřben v Netíně. Kromě starosty těžce zraněni byli rolníci František Mutl z č. 9 a Vincenc Náhlík z č. 8, první na cestě k domovu, druhý ještě v hostinci.“

Vincenc Náhlík se ze zranění vylízal a dál pracoval na svých polích a věnoval se tesařině. V roce 1931 kandidoval za republikánskou stranu do obecního zastupitelstva a byl zvolen.

Petr Chňoupek

KŘÍŽOVKA O CENY

Autor křížovky: Jaromír Kvíčala

POMŮČKA: EE, KÁT KEP, KUBO LAR, PERM	PŘÍTOK VLTAVY	ŽHNOUT	SPZ KUTNÉ HORY	HLUBOKÝ ŽENSKÝ HLAS	ZÁNĚT NOSNÍ SLIZNICE		ODLOU- ČENÍ	TOHLE	VELIKÁN	TERÉNNÍ ZÁVOD		ÚLOMEK	VZOREC NITRIDU URANU	ŽOVIÁLNÍ	KYSELIT OCTEM	
MUŽSKÉ JMÉNO						EDÉM					HRANATÝ DOUTNÍK					
2. TAJENKA						5. TAJENKA										
JMÉNO HERCE PACINA			KYT					TVRDÝ BONBON					ZNAČKA DECITUNY			
			OBLEKOVÁ TKANINA					OBRUBA OBRAZU					ZNOVU USTLAT			
TLUMOK				ASIJSKÝ VELETOK					ZNAČKA CÍNU			VEDLE				
				ŠKODLIVÝ MOTÝL					TRHAVINA			PRODEJCE ZA PROVÍZI				
ČÁST MOLEKULY					TRNOVNÍK					DŘENÍM POŠKODIT						
					POUZE					PLÁŠTĚNKA						
	PAMLSEK	TYČ VOZU				ZUŘIVOST					KÓD ESTONSKA			4. TAJENKA		ZRAKOVÝ ORGÁN
		1. TAJENKA				PULZ					CITOSL. TRKNUTÍ					
KOSTRA							ČÁST ÚST	MNOHÉ								
								3. TAJENKA								
DRUH GIBONA				ČIVA					PULTÍK							
				CITO- SLOVCE NÁŘKU					SKLÍČKO NA OKO							
MOŘSKÝ PTÁK					ČÁST PRVOHOR						HUDEBNÍ NASTROJ					
					VYSOKÁ KARTA						RYCHLÝ TANEC					
DRUHOVÁ ČÍSLOVKA						SLOVENSKÝ „TCHŮŘ“						CHŇAP				MALAJSKÁ DÝKA
						PLAT						VÝKLENEK VE ZDI				
KAJÍCĚ LITOVAT (řídce)				ZNAČKA SAMARIA			TAMTEN					PROUD				
				KORYŠ			DRUH OMÁČKY					LOTYŠSKÝ ŠACHISTA				
ANGLICKY „NEBO“			ROZPOLIT										SPZ TŘEBÍČE			
			ZKRATKA KOŇSKÉ SILY										PŘEDLOŽKA			
DRUH JELENA					DOMÁCKY RICHARD						VÁNOČNÍ RYBY					
SEDMÁ VELMOC					VÝZVA					JMÉNO PROZAÍKA JIRÁSKA						

TŘI KŘÍŽE

Zdroj textu: turistikavm.cz

Cestování bylo v minulosti náročné na čas, peníze i fyzickou kondici. Proto se naši předkové snažili vybudovat kopie důležitých míst, kam se běžně dostat nemohli. Jednou z nich jsou Tři kříže, které napodobují (tajenka 1) v Jeruzalémě. V Meziříčí se připomínají na počátku 18. století. Dřevěný materiál křížů musel být občas obnovován, proto je na jednom z křížů dnes uveden rok 1809. (tajenka 2) hřbet je pokračováním (tajenka 3) (Fajtova kopce), od něž ho v dávných dobách oddělilo hluboké údolí řeky Oslavy. Za pěkného počasí odtud můžeme vidět chladicí věže Jaderné elektrárny v Dukovanech. Lokalita Tři kříže se řadí mezi vyhlídková místa.

V dřívějších dobách vždy ve velikončním svatém týdnu, večer před Velikým pátkem vodívali sem s lucernou (tajenka 4) zbožné Meziříčany a v mnoha modlitbách a písních se také modlivali za ty, kteří sem chodívali a již v Pánu odpočívají a i za ty, na které již žádný nepamatuje. Kamenitou pak cestou zpět do pochodu zpívali tu dojemnou starou píseň mariánskou „(tajenka 5)!“

Tajenka z minulého čísla: křesťanských, August, vitrážemi, hebrejské

Znění tajenky a jméno s bydlištěm zašlete do 24. listopadu 2023 na adresu: velkomezirisko@velkomezirici.cz nebo poštou či doručte osobně do redakce (Budova radnice, přízemí, dveře č. 104).

Výherci:

Erika Urbanová, Křižanov
Rosemarie Kučerová, Bory
Miluše Mezlíková, Mostiště

DÍL 83: SOCHA SV. JANA NEPOMUCKÉHO

Autorem sochy je Alexandr Jelínek.

Novým a velmi oblíbeným svět-
cem byl v 18. století Jan Ne-
pomucký. Vzhledem k jeho
ochranné funkci stávaly sochy
často poblíž vodních toků. Také
na Horním městě jedna taková
stojí. Autorem je sochař Alexan-
dr Jelínek, který ji vytvořil v roce
1733. Vodní tok bychom ale dnes
hledali marně. Potok, který kdysi
přetínal ulici, je zatrubněn. Socha
se nachází na Hornoměstské ulici.

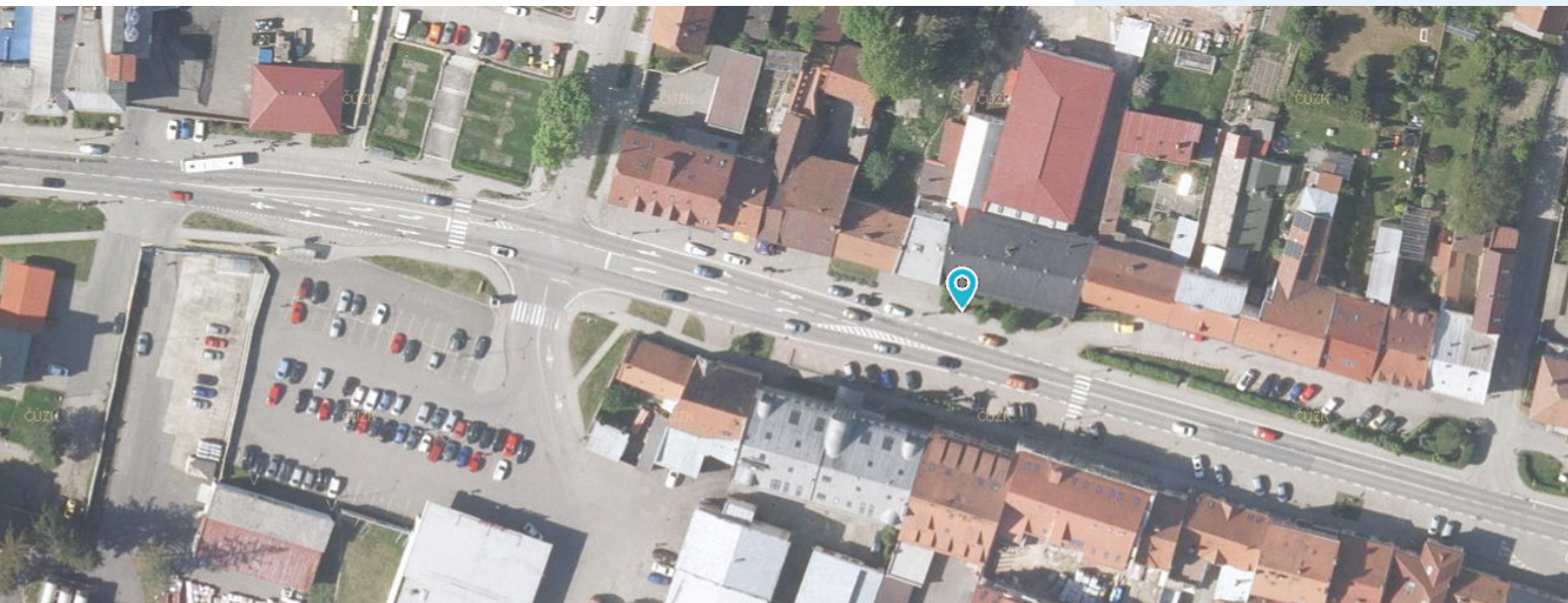

Interaktivní mapa
památek ve městě:

Text: Marie Řipperová
Foto: Petr Chňoupek

MĚSTO POD LUPOU

KALENDÁŘ AKCÍ

KINO

Kinosál JC,
Náměstí 17

3. 11. 2023, 19:30 hodin
Pět nocí u Freddyho

4. 11. 2023, 19:30 hodin
8. 11. 2023, 18:00 hodin
Bratři

5. 11. 2023, 16:00 hodin
Tlapková patrola ve velkofilmu

5. a 17. 11. 2023, 18:30 hodin
Přišla v noci

9. 11. 2023, 16:30 hodin
Největší dar
Zlevněná projekce nejen pro seniory!

10. 11. 2023, 19:30 hodin
Marvels

11. 11. 2023, 19:30 hodin
Úsvit

12. 11. 2023, 16:00 hodin
Kouzelná Beruška
a Černý kocour ve filmu

12. 11. 2023, 18:30 hodin
18. 11. 2023, 18:00 hodin
Jak přežít svého muže

15. 11. 2023, 18:30 hodin
Umění jíst a milovat

16. 11. 2023, 18:30 hodin
Hunger Games: Balada
o ptáčích a hadech

17. 11. 2023, 16:00 hodin
26. 11. 2023, 16:00 hodin
Trollovia 3

25. 11. 2023, 19:30 hodin
Napoleon

26. 11. 2023, 18:30 hodin
1. 12. 2023, 18:30 hodin
Tajemství a smysl života

29. 11. 2023, 18:30 hodin
Její tělo

Změna programu vyhrazena.

DIVADLO

1. 11. 2023, 19:30 hodin
Velký sál JC
Třináct u stolu

4. a 18. 11. 2023, 15:00 hodin
Malá scéna JC
Skákavá princezna
Loutková pohádka pro děti

14. 11. 2023, 19:30 hodin
Velký sál JC
Jsem doma, zlato!

19. 11. 2023, 19:30 hodin
Velký sál JC
Štěstí

24. 11. 2023, 19:30 hodin
Velký sál JC
Fantastická žena

KONCERTY

18. 11. 2023, 19:00 hodin
Velký sál JC
Roman Horký & Kamelot

22. 11. 2023, 19:00 hodin
Velký sál JC
MulliGang
Koncert v rámci KPH

13. 12. 2023, 19:30 hodin
JC
Vánoční koncert Jakub Smolík

16. 12. 2023, 19:00 hodin
Kulturní dům Měřín
George & Beatovens

VÝSTAVY

1.–7. 12. 2023
Ateliér v Osové Bítýšce
Tradiční předvánoční výstava
malíře Ludvíka Tunkra
Na výstavu je nutno se přihlásit
na telefonním čísle:
777 204 924.

23. 11. 2023, 17:00 hodin
Muzeum Velké Meziříčí
Vernisáž výstavy 130 let
Muzea Velké Meziříčí
Výstava potrvá až do 31. ledna

RŮZNÉ

Obec Heřmanov otevírá
dětskou skupinu

1. 11. 2023, 15:00 hodin
Proběhne zápis
1. 12. 2023, 7:00 hodin
Zahájí se provoz

4. 11. 2023, 17:00 hodin
Sál hasičské zbrojnice
Snow Film Fest 2023
Vstupné dobrovolné

4. 11. 2023, 20:00 hodin
Kulturní dům Lhotky
Poslední leč

7. 11. 2023, 15:00 hodin
Velký sál JC
Festival vzdělávání 2023
Přehlídka středních škol

18. 11. 2023, 8:30 hodin
FC Velké Meziříčí
Mariášový turnaj

PŘEDNÁŠKY VGS

Začátek v 16:00 hodin
7. 11. 2023
Železnice ve Velkém Meziříčí

14. 11. 2023
České památky UNESCO

21. 11. 2023
Hrabě František Harrach:
filantrop, hospodář
a cestovatel

28. 11. 2023
Povídají o toulání – Čína

12. 12. 2023
Slavnostní premiéra hraně-
ho dokumentu o Stanislavu
Vodičkovi

HOKEJ

1. 11. 2023, 18:00 hodin
HHK VM – Technika Hockey
Brno

4. 11. 2023, 17:30 hodin
HHK VM – HK Nový Jičín

18. 11. 2023, 17:30 hodin
HHK VM – HC Slezan Opava

29. 11. 2023, 18:00 hodin
HHK VM – SKLH Žďár nad
Sázavou

2. 12. 2023, 17:30 hodin
HHK VM – HC Bobří Valašské
Meziříčí

VEŘEJNÉ BRUSLENÍ

4. 11. 2023, 13:45 – 15:15
11. 11. 2023, 14:00 – 15:30
12. 11. 2023, 14:30 – 16:00
18. 11. 2023, 13:45 – 15:15
19. 11. 2023, 14:30 – 16:00
25. 11. 2023, 13:45 – 15:15
26. 11. 2023, 13:30 – 15:00

- dospělí, mládež nad 15 let – 60 Kč
- děti do 15 let – 50 Kč
- doprovod – 20 Kč

VELKOMEZIŘÍČSKÝ ADVENT

1. 12. 2023, 10:00 hodin
Otevření kluziště

2. 12. 2023, 16:00 hodin
Koncert pod lipami

3. 12. 2023
16:00 hodin – Zimní pout'
17:15 hodin – Slavnostní
rozsvícení vánoční výzdoby

5. 12. 2023
Vánoční trhy

5. – 7. 12. 2023
Vánoční výstava
Více informací na straně 21

Pravidelně aktualizovaný
kalendář akcí
naleznete na webu
www.velkomeziricsko.cz

